

TAVSHEDSPLIGT OG VIDE- REGIVELSE AF OPLYSNINGER I SOCIALFORVALTNINGEN ENDELIG RAPPORT

TAVSHEDSPLIGT OG VIDE-
REGIVELSE AF OPLYSNINGER
I SOCIALFORVALTNINGEN
ENDELIG RAPPORT

KØBENHAVNS KOMMUNE
MAJ 2011

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. INDLEDNING	9
2. GENERELT OM UNDERSØGELSEN	11
BORGERRÅDGIVERENS EGEN DRIFTUNDERSØGELSER	11
FORLØB OG INDHOLD (METODE)	11
DENNE UNDERSØGELSESMETODE	12
REAKTIONSMIDLER OG BEDØMMELSESGRUNDLAG	12
UNDERSØGELSENS GENSTAND (HØRINGEN) OG MODTAGET DOKUMENTATION MV.	13
3. SAMMENFATNING	20
4. GENERELLE BEMÆRKNINGER	22
4.1 VURDERINGSGRUNDLAGET	22
4.1.1 TAVSHEDSPLIGT	22
4.1.1.1 Om fortrolige oplysninger	23
4.1.1.2 Retsvirkning af brud på tavshedspligten	24
4.1.2 FORVALTNINGSMYNDIGHEDERS UDVEKSLING AF OPLYSNINGER	24
4.1.2.1 Forvaltningsloven	25
4.1.2.2 Persondataloven	26
4.1.2.3 Retssikkerhedsloven	30
4.1.4 OM NOTATPLIGT	30
4.1.5 DEN KOMMUNALE ENHEDSFORVALTNING	31
4.2 MODTAGET MATERIALE FRA FORVALTNINGEN	32
5. DEN KONKRETE UNDERSØGELSE	35
5.1 INDLEDNING	35
5.2 BESVARELSE AF SPØRGESKEMAER	35
5.2.1 OPSAMLING OG VURDERING AF BESVARELSERNE	44
5.3 FORVALTNINGENS VURDERING	45
5.3.1 FORVALTNINGENS SPØRGSMÅL TIL BORGERRÅDGIVEREN	47
5.4 OPSAMLING OG KONKLUSIONER	51
5.4.1 GENERELLE BEMÆRKNINGER	51
5.4.2 OM DE KONKRETE SPØRGSMÅL	51
BILAG (SPØRGESKEMAER)	53
BILAG	58
BORGERRÅDGIVERENS KRITIKSKALA	58
RETSKILDER OG ØVRIGT BEDØMMELSESGRUNDLAG	59

1. INDLEDNING

Denne rapport indeholder Borgerrådgiverens endelige vurderinger og bedømmelser i anledning af Borgerrådgiverens undersøgelse af tavshedspligt og videregivelse af oplysninger i Socialforvaltningen.

Rapporten har i en foreløbig udgave været sendt til forvaltningen med henblik på forvaltningens eventuelle bemærkninger til rapportens faktiske oplysninger.

Rapporten er inddelt i en generel del om Borgerrådgiverens generelle egen driftundersøgelser og denne undersøgelses metode mv. samt dokumentationsgrundlaget i kapitel 2 og en speciel del med beskrivelser, analyser og konklusioner vedrørende netop denne undersøgelse i kapitlerne 4 og frem.

Kapitel 3 indeholder et resumé, hvori de væsentligste forhold er gengivet.

Bagest er som bilag optrykt Borgerrådgiverens kritikskala og en oversigt over retskilder og andet bedømmelsesgrundlag.

Borgerrådgiveren den 2. maj 2011

Johan Busse
borgerrådgiver

2. GENERELT OM UNDERSØGELSEN

BORGERRÅDGIVERENS EGEN DRIFTUNDERSØGELSER

På mødet i Borgerrepræsentationen den 14. december 2006 blev det besluttet at udvide Borgerrådgiverens kompetence fra 1. januar 2007 med adgang til at tage sager op til undersøgelse på eget initiativ (egen driftkompetence) (BR 565/06).

Beslutningen var en udmøntning af budgetaftalen for 2007 af 18. september 2006, hvori blandt andet følgende er anført:

"Uafhængigt tilsyn ved udvidelse af Borgerrådgiverens kompetence

På baggrund af den fremførte kritik af forholdene på kommunale plejehjem ønsker parterne at sikre et uafhængigt tilsyn og behandling af klager over grove og væsentlige fejl på plejehjemsområdet og generelt i kommunen. Parterne er enige om pr. 1. januar 2007 at udvide Borgerrådgiverens kompetence med en egen driftfunktion, således at borgerrådgiveren – i lighed med Folketingets Ombudsmand – får adgang til at tage sager op af egen drift m.v."

Udvidelsen indebærer adgang for Borgerrådgiveren til at tage konkrete sager op på eget initiativ, når der må formodes at foreligge et principielt aspekt, eller såfremt der efter de foreliggende oplysninger må antages at være tale om grove eller væsentlige fejl. Endvidere indebærer den nye kompetence en adgang til at gennemføre generelle undersøgelser af udvalgte forvaltningsområder efter samråd med Borgerrådgiverudvalget samt til som en stikprøvekontrol at foretage inspektion af institutioner eller virksomheder samt tjenestesteder, der hører under Borgerrepræsentationens virksomhed.

I beslutningsgrundlaget for udvidelsen af Borgerrådgiverens kompetence med egen driftvirksomhed er anført, at de generelle egen driftundersøgelser f.eks. kan bestå af større undersøgelser, der bredt afdækker relevante forhold og mindre undersøgelser, der omfatter færre forhold, som blandt andet er udvalgt på baggrund af konkrete indikationer af behov for undersøgelse.

Borgerrådgiverens generelle egen driftundersøgelser planlægges dels ud fra generelle kriterier som administrationsområdernes omfang, væsentlighed og betydning for borgerne samt repræsentativitet med henblik på at bidrage til generel vejledning, dels ud fra eventuelle konkrete indikationer på utilfredsstillende forhold.

Denne undersøgelsesrapport er en udmøntning af udvidelsen af Borgerrådgiverens opgaver og drøftelsen i Borgerrådgiverudvalget.

FORLØB OG INDHOLD (METODE)

Borgerrådgiverens generelle egen driftundersøgelse indledes med en høring af den eller de involverede forvaltninger. For hver forvaltning, som inddrages, høres såvel forvaltningens direktion som eventuelle relevante decentrale enheder.

I høringsbrevet beskriver Borgerrådgiveren i generelle vendinger temaet for undersøgelsen og beder om en række oplysninger og dokumentationsmateriale, herunder eventuelt om udlån af relevante sagsakter til nærmere undersøgelse.

Nogle undersøgelser vil være meget omfattende, mens andre vil være målrettede mod nærmere udvalgte forhold. Dette er forudsat ved udvidelsen af Borgerrådgiverens kompetence.

På baggrund af denne dokumentationsindsamling udarbejder Borgerrådgiveren en foreløbig rapport, som sendes til forvaltningen med henblik på forvaltningens og eventuelle decentrale enheders bemærkninger til rapportens faktiske oplysninger.

Den foreløbige rapport vil også indeholde de udtalelser (herunder kritik/henstilling), som Borgerrådgiveren forventer at fremkomme med, men disse har netop en foreløbig karakter, eftersom faktuelle oplysninger i rapporten kan korrigeres gennem forvaltningens bemærkninger. Forvaltningen informeres således allerede på dette tidspunkt om det forventede udfald af undersøgelsen.

Efter modtagelse af forvaltningens eventuelle bemærkninger indarbejder Borgerrådgiveren forvaltningens bemærkninger til de faktiske forhold og foretager eventuelle ændringer i undersøgelsens konklusioner, som disse måtte give anledning til. Borgerrådgiveren udarbejder på denne baggrund den endelige rapport. Rapporten er stilet til den involverede forvaltning og eventuelle decentrale enheder.

I nogle tilfælde kan den endelige rapport indeholde uafklarede spørgsmål eller af andre grunde kræve en opfølgning, f.eks. fordi Borgerrådgiveren har bedt om en underretning om, hvad en henstilling giver anledning til. I disse tilfælde vil den endelige rapport følges op af en (eller flere) opfølgingsrapport(er), indtil alle forhold i undersøgelsen er afklaret.

Denne undersøgelses metode

Denne undersøgelse er gennemført efter de generelle principper, som er beskrevet ovenfor.

REAKTIONSMIDLER OG BEDØMMELSESGRUNDLAG

Borgerrådgiverens reaktionsmidler er de samme som Folketingets Ombudsmands reaktionsmidler. Borgerrådgiveren kan således udtale kritik og komme med henstillinger til forvaltningen. Kritik er udtryk for en faglig vurdering af, at regler og retningslinjer mv. ikke er overholdt.

Borgerrådgiveren kan henstille til forvaltningen at ændre procedurer eller lignende på et givent område.

Derudover kan Borgerrådgiveren påpege mere generelle problemstillinger i sin årsberetning, som afgives til Borgerrepræsentationen.

Borgerrådgiveren har i forbindelse med sin egen driftvirksomhed lagt sig fast på en sproglig skala for graduering af kritikens alvorlighed. Skalaen omfatter konstateringer af, at noget er uheldigt, konstateringer af begåede fejl, at noget er beklageligt, meget beklageligt, kritisabelt, meget kritisabelt eller stærkt kritisabelt. Skalaen med bemærkninger er optrykt som bilag til denne rapport.

Bedømmelsesgrundlaget for Borgerrådgiveren er det samme som Folketingets Ombudsmands, nemlig skreven ret (herunder love, bekendtgørelser, cirkulærer og vejledninger), god forvaltningsskik samt overordnede humanitære og medmenneskelige betragtninger. Hertil kommer Københavns Kommunes værdigrundlag, kommunikationspolitik og andre politisk vedtagne retningslinjer. Borgerrådgiveren bestræber sig desuden på at anvende samme målestok for sine vurderinger som Folketingets Ombudsmand.

Borgerrådgiverens opgave er at undersøge om kommunens forvaltninger og institutioner overholder gældende lovgivning, god forvaltningsskik, kommunens vedtagne politikker og beslutninger om serviceniveau og -standard. Borgerrådgiveren har således ikke særligt til opgave at fremkomme med ros eller lignende tilkendegivelser om positive forhold.

Borgerrådgiverens rapporter om egen driftundersøgelser vil derfor ikke indeholde ros (i hvert fald ikke i videre omfang), og læseren bør notere sig, at fraværet af ros ikke er ensbetydende

med, at Borgerrådgiveren alene har konstateret negative forhold i forbindelse med sin undersøgelse.

UNDERSØGELSENS GENSTAND (HØRINGEN) OG MODTAGET DOKUMENTATION MV.

Borgerrådgiveren bad ved brev af 14. juli 2009 Socialforvaltningen om en udtalelse og om indsamling af oplysninger fra samtlige socialcentre og handicapcentre samt samtlige af kommunens botilbud til henholdsvis udviklingshæmmede, fysisk handicappede og psykisk syge borgere (eksklusiv børn og unge under 18 år).

Borgerrådgiveren anførte blandt andet følgende til forvaltningen:

" ...

Undersøgelsens tema og metode

Formålet med denne undersøgelse er at afdække forvaltningens udfordringer i forhold til den praktiske anvendelse af forvaltningsloven, persondataloven og retssikkerhedsloven ved udveksling af oplysninger.

Dette sker ud fra en antagelse hos Borgerrådgiveren om, at reglerne er vanskelige at anvende i praksis. Dette kan medføre to problemer, dels at man ikke overholder reglerne og dermed krænker privatpersoners oplysninger og dels at reglerne anvendes så restriktivt, at de bliver en barriere for de hurtige og korrekte løsninger i sagerne.

Forvaltningsloven, lovbekendtgørelse nr. 511 af 19. december 1985 (med senere ændringer), og persondataloven, lov nr. 429 af 31. maj 2000 (med senere ændringer), indeholdt indtil 1. juli 2009 begge regler om, i hvilket tilfælde der kan ske udveksling af oplysninger i den offentlige forvaltning.

Med virkning fra 1. juli 2009 reguleres adgangen til både elektronisk og manuelt at videregive personoplysninger mellem forskellige forvaltningsmyndigheder af persondataloven, jf. lov nr. 503 af 12. juni 2009 om ændring af forvaltningsloven og lov om behandling af personoplysninger. Forvaltningslovens § 28, stk. 1-5, er således ændret pr. 1. juli 2009. De øvrige bestemmelser i forvaltningslovens kapitel 8 er uændrede.

Med de nye regler gælder der nu kun et generelt regelsæt for offentlig myndigheders udveksling af oplysninger. Betingelserne for forvaltningsmyndigheders udveksling af oplysninger er således ved indførelsen af de nye regler de samme, uanset hvordan udvekslingen af oplysninger finder sted, herunder om det sker elektronisk eller manuelt.

Det betyder blandt andet:

- At der er sket en udvidelse af adgangen til manuelt at videregive personoplysninger mellem forvaltningsmyndigheder, idet der blandt andet i forhold til de hidtidige regler vil være en øget mulighed for at videregive oplysninger, hvis det er *nødvendigt* for den *modtagende* myndigheds sagsbehandling,
- At både adgangen til at videregive fortrolige og ikke-fortrolige personoplysninger er omfattet af reguleringen i persondataloven. Forvaltningsloven regulerede indtil 1. juli 2009 i modsætning hertil alene videregivelse af fortrolige oplysninger, og
- At Datatilsynet er tilsynsmyndighed også i forhold til manuel videregivelse af personoplysninger mellem forskellige forvaltningsmyndigheder.

Persondataloven gælder for behandling, herunder udveksling, inden for den offentlige forvaltning, af personoplysninger, som helt eller delvis foretages ved hjælp af elektronisk databehandling samt

for ikke-elektronisk databehandling af personoplysninger, der er eller vil blive indeholdt i et manuelt register.

Forvaltningsloven indeholdt indtil 1. juli 2009 i lovens kapitel 8 om tavshedspligt m.v., de almindelige regler for forvaltningsmyndigheders udveksling af oplysninger til andre forvaltningsmyndigheder, uanset hvordan videregivelsen sker. Det ville derfor i almindelighed være forvaltningslovens videregivelsesregler, der fandt anvendelse ved forvaltningsmyndigheders udveksling af oplysninger i tilfælde, hvor persondataloven ikke fandt anvendelse.

Hvis der var tale om videregivelse af personoplysninger, som var undergivet en rent edbmæssig behandling, eller som indgik i et manuelt register, var videregivelsen reguleret af reglerne i persondataloven.

Manuel videregivelse af personoplysninger, der indgår i en manuel sag, blev således indtil 1. juli 2009 reguleret af forvaltningsloven.

Bestemmelsen i forvaltningslovens § 27 regulerer spørgsmålet om offentlig ansattes tavshedspligt. Tavshedspligten gælder for alle, der er eller har været ansat i den offentlige forvaltning og angår fortrolige oplysninger.

Lovens § 27, stk. 1, opremser en række hensyn, som efter en konkret bedømmelse kan medføre, at en oplysning er omfattet af tavshedspligten. Efter § 27, stk. 1, nr. 6, kan eksempelvis hensynet til enkeltpersoners, private selskabers eller foreningers interesse i at beskytte oplysninger om deres personlige eller interne, herunder økonomiske forhold begrunde tavshedspligt.

Lovens §§ 28–32 indeholder generelle regler for offentlige myndigheders adgang til at videregive og indhente fortrolige oplysninger. Bestemmelserne i §§ 28–29 og § 32 medfører en begrænsning i adgangen til at udveksle fortrolige oplysninger mellem forvaltningsmyndigheder.

Lovens § 28 regulerede spørgsmålet om, i hvilket tilfælde én forvaltningsmyndighed måtte videregive fortrolige oplysninger til en anden forvaltningsmyndighed. Oplysninger om en persons rent private forhold måtte efter lovens § 28, stk. 2, kun videregives til anden forvaltningsmyndighed i en række nærmere angivne tilfælde. Bestemmelsen i § 28 omfattede ikke videregivelse af fortrolige oplysninger inden for den samme forvaltningsmyndighed.

Lovens § 29 og § 32 indeholder regler for indhentning af fortrolige oplysninger inden for samme forvaltningsmyndighed.

Persondataloven indeholder i §§ 6-8 regler om, hvornår en forvaltningsmyndighed må behandle, herunder videregive, personoplysninger.

Hvilke regler i §§ 6-8 forvaltningsmyndigheden skal følge i det enkelte tilfælde, afhænger af oplysningernes karakter og formålet med videregivelsen. Betingelserne for videregivelse af oplysninger skærpes jo mere følsomme oplysninger, der er tale om at videregive.

Bestemmelserne i persondatalovens §§ 6-8 omfatter også udveksling af personoplysninger mellem forskellige dele af samme forvaltningsmyndighed og forvaltningsmyndighedens interne anvendelse af oplysninger samt videregivelse til private.

Der findes også i den øvrige lovgivning bestemmelser om udveksling af oplysninger inden for den offentlige forvaltning.

Retssikkerhedsloven, lovbekendtgørelse nr. 877 af 3. september 2008, som finder anvendelse på det sociale område, indeholder således i § 11a regler om, at en forvaltningsmyndighed i en række tilfælde efter forudgående samtykke fra den, der søger hjælp, kan forlange de oplysninger, der er nødvendige til brug for sagens behandling, fra andre myndigheder og visse private, der dermed

har pligt til at videregive oplysningerne til forvaltningsmyndigheden. Bestemmelsen indeholder en udtømmende opremsning af, hvem forvaltningsmyndigheden kan forlange oplysninger af.

Efter lovens § 11c kan kravet om samtykke fraviges i bestemte typer af sager, fx sager om særligt støtte til børn og unge, jf. kapitel 11 i serviceloven.

I relation til videregivelse af oplysninger mellem forvaltningsmyndigheder er kommunens organisatoriske forvaltningsstruktur afgørende for, om der er tale om 'andre dele af forvaltningen' eller 'samme forvaltningsmyndighed'.

Da Københavns Kommune er omfattet af den kommunale enhedsforvaltning er der en lettere adgang til udveksling af oplysninger, idet de forskellige forvaltninger og forvaltningsgrene betragtes som samme myndighed.

Formålet med denne generelle egen driftundersøgelse er at få belyst, hvordan Socialforvaltningen og Sundhedsforvaltningen forholder sig i forbindelse med udveksling af oplysninger mellem decentrale institutioner og centralforvaltningen i den pågældende forvaltning.

Det ønskes desuden belyst om Socialforvaltningen og Sundhedsforvaltningen har interne retningslinier i forvaltningen for udveksling af oplysninger.

Undersøgelsen baserer sig på to hovedspor.

For det første et spørgeskema som Socialforvaltningen bedes distribuere til samtlige socialcentre, handicapcentre samt samtlige af kommunens botilbud til henholdsvis udviklingshæmmede, fysisk handicappede og psykisk syge borgere (eksklusiv botilbud til børn og unge under 18 år) med henblik på, at disse udfylder skemaet. Skemaerne skal indsamles og kommenteres af Socialforvaltningens direktion, jf. nærmere nedenfor.

For det andet nogle nærmere angivne høringstemaer som besvares af direktionen, jf. nærmere nedenfor.

Anmodning om indsamling af oplysninger og en udtalelse fra Socialforvaltningen

1. Indsamling af oplysninger fra samtlige socialcentre og handicapcentre samt samtlige af kommunens botilbud til henholdsvis udviklingshæmmede, fysisk handicappede og psykisk syge borgere (eksklusiv børn og unge under 18 år)

Dette brev er vedlagt et spørgeskema, som Socialforvaltningen bedes distribuere til samtlige socialcentre og handicapcentre samt samtlige af kommunens botilbud til henholdsvis udviklingshæmmede, fysisk handicappede og psykisk syge borgere (eksklusiv børn og unge under 18 år) med henblik på, at disse udfylder skemaet.

2. Indsamling af oplysninger fra socialcentrene, handicapcentrene samt ovennævnte botilbud og en udtalelse

Socialforvaltningen bedes efter at have indsamlet spørgeskemaer fra socialcentrene, handicapcentrene og botilbudene, jf. ovenfor under pkt. 1, anføre sine bemærkninger til det således fremkomne.

Derudover bedes Socialforvaltningen om at oplyse følgende:

- Hvorvidt forvaltningen har retningslinier for udveksling af oplysninger i forvaltningen, herunder mellem botilbud, de decentrale centre og centralforvaltningen?
- Hvordan sikrer forvaltningen, at lovgivningens krav ved udveksling af oplysninger mellem botilbudene, de decentrale centre og centralforvaltningen overholdes?

- Hvordan sikrer forvaltningen, at lovgivningens krav ved udveksling af oplysninger mellem Socialforvaltningen og en anden af kommunens forvaltninger overholdes?
- Oplever forvaltningen, at lovgivningens krav ved udveksling af oplysninger sinker processen for en hurtig indsats i de konkrete sager, når det drejer sig om indhentelse af oplysninger internt i forvaltningen mellem decentrale enheder og centralforvaltningen?
- Oplever forvaltningen, at lovgivningens krav ved udveksling af oplysninger sinker processen for en hurtig indsats i de konkrete sager, når det drejer sig om indhentelse af oplysninger mellem Socialforvaltningen og en anden af kommunens forvaltninger?
- Oplever forvaltningen, at lovgivningens krav ved udveksling af oplysninger generelt besværliggør behandlingen af en sag?
- Oplever forvaltningen, at lovgivningens krav ved udveksling af oplysninger generelt besværliggør samarbejdet mellem de involverede forvaltningsenheder?
- Hvilke eventuelle initiativer har forvaltningen iværksat for at implementere ændringen af forvaltningslovens § 28, som trådte i kraft den 1. juli 2009?

..."

Jeg bad om at modtage svar inden otte uger.

Ved brev af den 18. september 2009 modtog Borgerrådgiveren en udtalelse fra Socialforvaltningen. Forvaltningen anførte følgende i sin udtalelse:

"Besvarelse af Borgerrådgiverens undersøgelse om tavshedspligt mv., Borgerrådgiverens j.nr. 2009-73890

Borgerrådgiveren har i juni 2009 indledt en generel undersøgelse af Socialforvaltningens og Sundheds- og Omsorgsforvaltningens overholdelse af reglerne om tavshedspligt og videregivelse af oplysninger.

Formålet med denne generelle egen driftundersøgelse er at få belyst, hvordan Socialforvaltningen og Sundhedsforvaltningen forholder sig i forbindelse med udveksling af oplysninger mellem decentrale institutioner og centralforvaltningen i den pågældende forvaltning.

Borgerrådgiveren har anmodet Socialforvaltningen om indsamling af oplysninger fra samtlige socialcentre og handicapcentre samt samtlige af kommunens botilbud til henholdsvis udviklingshæmmede, fysisk handicappede og psykisk syge borgere (eksklusiv børn og unge under 18 år).

Borgerrådgiveren har endvidere anmodet Socialforvaltningen om efter at have indsamlet spørgeskemaer fra socialcentrene, handicapcentrene og botilbudene at anføre sine bemærkninger til det således fremkomne.

Borgerrådgiveren har endelig bedt Socialforvaltningen om at oplyse følgende:

- Hvorvidt forvaltningen har retningslinier for udveksling af oplysninger i forvaltningen, herunder mellem botilbud, de decentrale centre og centralforvaltningen?
- Hvordan sikrer forvaltningen, at lovgivningens krav ved udveksling af oplysninger mellem botilbudene, de decentrale centre og centralforvaltningen overholdes?
- Hvordan sikrer forvaltningen, at lovgivningens krav ved udveksling af oplysninger mellem Socialforvaltningen og en anden af kommunens forvaltninger overholdes?

- Oplever forvaltningen, at lovgivningens krav ved udveksling af oplysninger sinker processen for en hurtig indsats i de konkrete sager, når det drejer sig om indhentelse af oplysninger internt i forvaltningen mellem decentrale enheder og centralforvaltningen?
- Oplever forvaltningen, at lovgivningens krav ved udveksling af oplysninger sinker processen for en hurtig indsats i de konkrete sager, når det drejer sig om indhentelse af oplysninger mellem Socialforvaltningen og en anden af kommunens forvaltninger?
- Oplever forvaltningen, at lovgivningens krav ved udveksling af oplysninger generelt besværliggør behandlingen af en sag?
- Oplever forvaltningen, at lovgivningens krav ved udveksling af oplysninger generelt besværliggør samarbejdet mellem de involverede forvaltningsenheder?
- Hvilke eventuelle initiativer har forvaltningen iværksat for at implementere ændringen af forvaltningslovens § 28, som trådte i kraft den 1. juli 2009?

Socialforvaltningen kan indledningsvis bekræfte Borgerrådgiverens antagelse om, at reglerne er vanskelige at anvende i praksis, og at dette kan medføre to problemer, dels at det ikke kan udelukkes, at man i enkelte tilfælde ikke overholder reglerne og dermed krænker privatpersoners oplysninger og dels at reglerne anvendes så restriktivt, at de bliver en barriere for de hurtige og korrekte løsninger i sagerne.

Gennemgangen af de udfyldte skemaer viser at flere botilbud, særligt på handicapområdet, ikke mener, at de har tilstrækkelig adgang til information om lovgivningens krav vedrørende udveksling af oplysninger. Undersøgelsen viser videre, at medarbejderne flere steder er i tvivl om, hvilke krav lovgivningen stiller i forbindelse med udveksling af oplysninger.

Socialforvaltningen vil på den baggrund tage initiativ til at få sikret, at botilbuddene fremover kender lovgivningen på området.

Det fremgår særligt af de fremsendte spørgeskemaer at

- En del botilbud har udarbejdet egne retningslinjer for udveksling af oplysninger.
- En del botilbud vurderer ikke, at de har adgang til tilstrækkelig information om lovgivningens krav om udveksling af oplysninger.
- En del medarbejdere er generelt i tvivl om, hvilke krav lovgivningen stiller i forbindelse med udveksling af oplysninger.
- Botilbuddene oplever generelt ikke, at lovgivningens krav om udveksling af oplysninger besværliggør behandlingen af en sag eller besværliggør samarbejdet mellem de involverede forvaltningsenheder.
- Botilbuddene har kun undtagelsesvis standardprocedurer for indhentelse/videregivelse af oplysninger.
- Botilbuddenes besvarelser viser, at der er forskellig praksis i forhold til hvordan der indhentes/videregives oplysninger.
- Besvarelserne viser dog, at botilbuddene overvejende kontakter andre forvaltningsenheder telefonisk eller pr. mail, når de skal indhente oplysninger.
- Flere af botilbuddenes besvarelser viser også, at der indhentes samtykke fra beboer/værge før der indhentes oplysninger fra andre forvaltningsenheder.
- Oplysninger som videregives mellem botilbud og eksempelvis Handicapcenter udveksles oftest i forbindelse med handleplansmøde, hvor beboeren normalt vil være repræsenteret.
- Botilbuddene har kun undtagelsesvis standardprocedurer for indhentelse/videregivelse af oplysninger.
 - Besvarelserne viser dog, at botilbuddene overvejende kontakter andre forvaltningsenheder telefonisk eller skriftligt, når de skal indhente oplysninger.

- Besvarelserne viser også, at der som altovervejende hovedregel indhentes samtykke fra beboer, før der indhentes oplysninger fra andre forvaltnings- enheder.

Afslutningsvis her skal henvises til den problemstilling, som bocentret Hedelund har rejst, nemlig embedslægens krav om, at der altid skal indhentes samtykke fra beboere ved henvendelse til læge eller anden sundhedsperson, uanset om beboeren forinden måtte have underskrevet en generel samtykkeerklæring om indhentning/videregivelse af helbredsoplysninger.

Som det fremgår af Hedelunds spørgeskemabesvarelse har embedslægen på den baggrund anbefalet over for Hedelund, at man undlader at benytte generelle samtykkeerklæringer.

Socialforvaltningen er ikke enig i denne anbefaling, idet vi finder, at sådanne generelle samtykkeerklæringer stadig kan have værdi. Om ikke andet, så udgør de en anledning for beboeren til at forholde sig generelt til spørgsmålet om videregivelse af helbredsoplysninger.

Forvaltningen er interesseret i at høre Borgerrådgiverens opfattelse af, hvorvidt forvaltningen skal følge den hidtidige praksis vedr. udarbejdelse af generelle samtykkeerklæringer, eller vi skal følge embedslægens anbefaling om at ophøre med brugen af sådanne erklæringer.

Socialforvaltningen kan til besvarelse af Borgerrådgiverens spørgsmål oplyse, at der i et vist omfang findes retningslinjer for udveksling af oplysninger i forvaltningen, herunder mellem botilbud, de decentrale centre og centralforvaltningen, men ikke generelt fastsatte retningslinjer. En del af de decentrale enheder (botilbud/-centre) har udarbejdet egne retningslinjer vedrørende udveksling af oplysninger.

De decentrale enheder har i flere tilfælde bedt centralforvaltningen om at gennemgå deres retningslinjer med henblik på at få sikkerhed for, at de er i overensstemmelse med lovgivningen.

Socialforvaltningen har gennem en dialog med de decentrale enheder indtryk af, at lovgivningens krav ved udveksling af oplysninger mellem botilbudene, de decentrale centre og centralforvaltningen overholdes idet der lokalt er et godt kendskab til reglerne.

Socialforvaltningen sikrer i ansøgningssager, at lovgivningens krav ved udveksling af oplysninger mellem Socialforvaltningen og en anden af kommunens forvaltninger primært overholdes ved anvendelse af samtykkeskema som underskrives eller udleveres til borgeren, inden der udveksles oplysninger. Samtykkeskemaet er tilgængeligt på Socialforvaltningens hjemmeside under Opgaveløsning / Borger- og Brugerbetjening / BIF-SOF samarbejde / samtykkeerklæringer.

Endvidere indhentes der nødvendige fuldmagter, når f.eks. forældre eller andre pårørende henvender sig på borgerens vegne. Såfremt samtykke ikke er nødvendigt forholder forvaltningen sig til principperne i Forvaltningslovens § 32 og sikrer sig, at kun nødvendige oplysninger udveksles.

Lovgivningens krav ved udveksling af oplysninger internt i forvaltningen mellem decentrale enheder og centralforvaltningen forsinkes efter Socialforvaltningens opfattelse ikke processen for en hurtig indsats i de konkrete sager, når det drejer sig om indhentelse af oplysninger. Dette skyldes, at Socialforvaltningen betragter alle dele af forvaltningen som den samme forvaltningsmyndighed og forvaltningsenhed.

Lovgivningens krav ved udveksling af oplysninger mellem Socialforvaltningen og en anden af kommunens forvaltninger sinker i visse tilfælde processen for en hurtig indsats i de konkrete sager, når det drejer sig om indhentelse af oplysninger. Det kan f.eks. være førtidspensionssager, der alle er resultatet af et arbejde i og et samarbejde mellem BIF og SOF. Det medfører også at samarbejdet mellem de involverede forvaltningsenheder besværliggøres.

Socialforvaltningen oplever endvidere, at lovgivningens krav ved udveksling af oplysninger generelt besværliggør behandlingen af en sag på samme måde, som de stadig stigende krav til formaliteten af sagsbehandlingen vanskeliggør indsatsen med at finde en hurtig og rigtig løsnings på sagens

substans. I det hele taget er det Socialforvaltningens opfattelse, at der i praksis er et svært dilemma mellem borgerens reelle og formelle retssikkerhed.

Det kan endelig oplyses, at Socialforvaltningen har orienteret de lokale centre incl. Rådgivningscenter og Handicapcenter og de centrale kontorer om Borgerrådgiverens redegørelse for ændringerne i lovgivningen.

Derudover har Socialforvaltningen særskilt orienteret de decentrale enheder, de lokale centre incl. Rådgivningscenter og Handicapcenter og de centrale kontorer om ændringen af forvaltningslovens § 28 om videregivelse af oplysninger.

Socialforvaltningen vurderer, at der var sket en lempelse ved, at bestemmelsen i den tidligere § 28, stk. 5 om, at samtykket bortfalder efter senest 1 år, var ophævet.

Konsekvensen heraf er efter Socialforvaltningens opfattelse at samtykke ikke længere automatisk skal fornyes efter 1 år, således at automatiske procedurer hertil kan ændres. Det betyder dog ikke, at samtykke nu kan anses for gældende for altid. For det første skal der ske en vurdering i forhold til den løbende kontakt med borgeren, således at samtykket skal fornyes, såfremt der sker væsentlig ændringer i relation hertil. Dernæst må samtykke som udgangspunkt indtil videre fornyes senest hver 3. år, jf. en analogi til forældelsesreglerne.

Endvidere er der efter Socialforvaltningens opfattelse sket en præcisering af, at der ved samtykke forstås enhver frivillig, specifik og informeret viljestilkendegivelse, hvorved den, oplysningen angår, indvilger i, at oplysningen videregives. Det betyder, at kravet til skriftlighed i princippet er lempet, men indtil videre benyttes de gældende samtykkeerklæringer af informationsmæssige og bevismæssige årsager.

De udfyldte spørgeskemaer fremsendes separat.”

Derudover modtog Borgerrådgiveren den 22. september 2009 følgende materiale fra Socialforvaltningen:

- 57 udfyldte spørgeskemaer fra socialcentre, handicapcentre og botilbud i Socialforvaltningen i Københavns Kommune.

Udtalelsen og materialet er gengivet relevante steder nedenfor.

3. SAMMENFATNING

Formålet med undersøgelsen er at få belyst, hvordan Socialforvaltningen forholder sig i forbindelse med udveksling af oplysninger mellem decentrale institutioner og centralforvaltningen i den pågældende forvaltning.

Borgerrådgiveren bad i den forbindelse Socialforvaltningen om at distribuere og indsamle besvarede spørgeskemaer fra samtlige socialcentre, handicapcentre samt samtlige af kommunens botilbud til henholdsvis udviklingshæmmede, fysisk handicappede og psykisk syge borgere (eksklusiv botilbud til børn og unge under 18 år).

Til brug for undersøgelsen modtog Borgerrådgiveren en udtalelse fra Socialforvaltningen samt 57 spørgeskemaer.

Sammenfattende har jeg ved min gennemgang af det modtagne materiale i de 57 spørgeskemaer kunne konstatere følgende:

Flertallet har oplyst, at de har adgang til information om reglerne.

Tallet i () er resultaterne af en tilsvarende undersøgelse ved Sundheds- og Omsorgsforvaltningen.

45,6 % (31,3 %) har oplyst, at de ikke har retningslinjer for udvekslingen af oplysninger.

Jeg bemærker, at der ikke fra direktionens side er lavet retningslinjer til brug for forvaltningens decentrale enheder.

19,3 % (6,5 %) har oplyst, at de ikke har adgang til tilstrækkelig information om lovgivningens krav ved udveksling af oplysninger, og 33,9 % (21,3 %) har oplyst, at medarbejderne generelt er i tvivl om, hvilke krav lovgivningen stiller i forbindelse med udveksling af oplysninger.

Besvarelserne viser, at der findes et ikke ubetydeligt mindretal, der ikke har tilstrækkelig adgang til information og forståelse for reglerne. Dette peger på et øget behov for information om reglerne.

26,3 % (31,9 %) af de adspurgte enheder oplever, at lovgivningens krav ved udveksling af oplysninger sinker processen og en hurtig indsats i den konkrete sag, mens 15,8 % (21,7 %) oplever, at lovgivningens krav ved udveksling af oplysninger generelt besværliggør behandlingen af en sag.

19,3 % (13 %) oplever, at lovgivningens krav generelt besværliggør samarbejdet mellem de involverede forvaltningsenheder.

Der eksisterer således et ikke ubetydeligt mindretal blandt enhederne, der finder, at lovgivningens krav ved videregivelse af oplysninger besværliggør og sinker sagsbehandlingen samt besværliggør samarbejdet mellem de involverede forvaltningsenheder.

Jeg noterer, at Socialforvaltningen oplyser, at forvaltningen på baggrund af gennemgangen af besvarelserne af Borgerrådgiverens spørgeskemaer vil tage initiativ til at få sikret, at botilbudene fremover kender lovgivningen angående udveksling af oplysninger.

Jeg noterer desuden, at det er direktionens opfattelse, at kendskab til lovgivningen sikres ved løbende dialog. Imidlertid viser denne undersøgelse, at hver tredje center eller botilbud besvarelse vurderer, at deres medarbejdere generelt er i tvivl om, hvilke krav lovgivningen stiller ved udveksling af oplysninger.

Jeg anbefaler derfor, at forvaltningen overvejer eventuelle yderligere skridt for at sikre kendskab til lovgivningen om tavshedspligt og videregivelse af oplysninger.

Jeg kan i den forbindelse oplyse, at Sundheds- og Omsorgsforvaltningen allerede har udarbejdet nogle overskuelige og let forståelige vejledninger om reglerne, som eventuelt kan give inspiration til form og indhold.

Jeg noterer mig, at forvaltningen i brev modtaget ved Borgerrådgiveren den 29. april 2011 oplyser, at forvaltningen som følge af Borgerrådgiverens anbefaling har indhentet Sundheds- og Omsorgsforvaltningens vejledninger om reglerne. Forvaltningen oplyser, at disse vejledninger sammen med Borgerrådgiverens analyse af besvarelserne ovenfor vil danne inspiration for udarbejdelse af vejledninger til medarbejderne i Socialforvaltningen.

Det fremgår af forvaltningens besvarelse af 18. september 2009, at forvaltningen ikke i god tid inden lovændringens ikrafttræden den 1. juli 2009 havde informeret de decentrale enheder om lovændringen. Efterfølgende orienterede forvaltningen de decentrale enheder om dette gennem Borgerrådgiverens redegørelse for ændringerne i lovgivningen.

Jeg anbefaler, at forvaltningen fremover overvejer at tage forholdsregler for at sikre, at information om relevant ny lovgivning når ud til de decentrale enheder inden ikrafttrædelse.

4. GENERELLE BEMÆRKNINGER

4.1 VURDERINGSGRUNDLAGET

Formålet med undersøgelsen er at få belyst, hvordan Socialforvaltningen forholder sig i forbindelse med udveksling af oplysninger mellem decentrale institutioner og centralforvaltningen i den pågældende forvaltning.

Følgende fremgår af "Forvaltningsretlige perspektiver" af Carsten Henricksen, Steen Rønsholt & Peter Blume, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 1. udgave, 2006, s. 621.

"Et af de generelle hensyn, som den offentlige forvaltning skal varetage, er at beskytte personoplysninger, således at deres behandling ikke medfører en risiko for en krænkelse af borgerens personlige integritet og privatliv. En sådan beskyttelse er en del af den retssikkerhed, som forvaltningen skal yde borgerne, og som skal gøre disse trygge ved at oplysninger om dem indgår i forvaltningens sagsbehandling.

...

Som tilfældet er for anden forvaltningsretlig regulering og i det hele taget for retssikkerhedsnormer, begrænser hensynet til databeskyttelse forvaltningsudøvelsen i den forstand, at forvaltningen ikke frit kan tilrettelægge hvorledes den vil bruge personoplysninger. Hensynet til databeskyttelse står dermed i modsætning til hensynet til en effektiv forvaltning. Sidstnævnte hensyn er utvivlsomt legitimt og er i den praktiske dagligdag tungtvejende, men det er en del af den forvaltningsretlige filosofi, at det ikke kan stå alene, men må afbalanceres af forskellige former for skrevne og uskrevne retssikkerhedsnormer. Hensynet til effektivitet kan ikke begrunde en ureguleret forvaltning. Det er således ikke noget særligt, at databeskyttelsen begrænser forvaltningens frihed, og den afvejning mellem modsatrettede hensyn, som den legale databeskyttelsesret er udtryk for, er på denne måde i god overensstemmelse med anden forvaltningsretlig regulering."

Forvaltningsloven, lovbekendtgørelse nr. 1365 af 7. december 2007, og persondataloven, lov nr. 429 af 31. maj 2000 med senere ændringer, indeholdt indtil 1. juli 2009 begge regler om, i hvilket tilfælde der kan ske udveksling af oplysninger i den offentlige forvaltning.

Med virkning fra 1. juli 2009 reguleres adgangen til både elektronisk og manuelt at videregive personoplysninger mellem forskellige forvaltningsmyndigheder af persondataloven, jf. lov nr. 503 af 12. juni 2009 om ændring af forvaltningsloven og lov om behandling af personoplysninger. Forvaltningslovens § 28, stk. 1-5, er således ændret pr. 1. juli 2009. De øvrige bestemmelser i forvaltningslovens kapitel 8 er uændrede.

4.1.1 Tavshedspligt

Bestemmelsen i forvaltningslovens § 27, nugældende lovbekendtgørelse nr. 1365 af 7. december 2007, regulerer spørgsmålet om offentlige ansattes tavshedspligt. Bestemmelsen har følgende ordlyd:

"§ 27. Den, der virker inden for den offentlige forvaltning, har tavshedspligt, jf. borgerlig straffelov § 152 og §§ 152 c-152 f., når en oplysning ved lov eller anden gyldig bestemmelse er betegnet som fortrolig, eller når det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde den for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser, herunder navnlig til:

- 1) statens sikkerhed eller rigets forsvar,
- 2) rigets udenrigspolitiske eller udenrigsøkonomiske interesser, herunder forholdet til fremmede magter eller mellemfolkelige institutioner,
- 3) forebyggelse, efterforskning og forfølgning af lovovertrædelser samt straffuldbyrdelse og beskyttelse af sigtede, vidner eller andre i sager om strafferetlig eller disciplinær forfølgning,
- 4) gennemførelse af offentlig kontrol-, regulerings- eller planlægningsvirksomhed eller af påtænkte foranstaltninger i henhold til skatte- og afgiftslovgivningen,

5) det offentlige økonomiske interesser, herunder udførelsen af det offentlige forretningsvirksomhed,

6) enkeltpersoners eller private selskabers eller foreningers interesse i at beskytte oplysninger om deres personlige eller interne, herunder økonomiske, forhold, eller

7) enkeltpersoners eller private selskabers eller foreningers økonomiske interesse i at beskytte oplysninger om tekniske indretninger eller fremgangsmåder eller om drifts- eller forretningsforhold.

Stk.2. Inden for den offentlige forvaltning kan der kun pålægges tavshedspligt med hensyn til en oplysning, når det er nødvendigt at hemmeligholde den for at varetage væsentlige hensyn til bestemte offentlige eller private interesser som nævnt i stk. 1.

Stk.3. En forvaltningsmyndighed kan bestemme, at en person uden for den offentlige forvaltning har tavshedspligt med hensyn til fortrolige oplysninger, som myndigheden videregiver til den pågældende uden at være forpligtet hertil.

Stk.4. Fastsættes der i henhold til § 1, stk. 2, regler om tavshedspligt, eller pålægges der tavshedspligt efter stk. 3, finder straffelovens § 152 og §§ 152 c-152 f. tilsvarende anvendelse på overtrædelse af sådanne regler eller pålæg."

Af Justitsministeriets vejledning til forvaltningsloven, pkt. 145, fremgår blandt andet følgende:

"145. Formålet med bestemmelserne om tavshedspligt i forvaltningslovens § 27 er dels at præcisere og udvide anvendelsesområdet for straffelovens bestemmelser om tavshedspligt i offentlig tjeneste eller hverv, dels at åbne mulighed for, at der ved en forvaltningsakt kan pålægges personer uden for den offentlige forvaltning tavshedspligt i forbindelse med oplysninger, som myndigheden vil videregive til den pågældende uden at være forpligtet til det. Endvidere præciseres det, der inden for den offentlige forvaltning kun ved tjenestebefaling og lignende kan pålægges tavshedspligt med hensyn til en oplysning, når det er nødvendigt at hemmeligholde den for at varetage væsentlige hensyn til bestemte offentlige eller private interesser. Straffelovens regler om tavshedspligt er optrykt som bilag 3."

Det fremgår af forvaltningslovens § 27, at tavshedspligten gælder for alle, der er eller har været ansat i den offentlige forvaltning og angår fortrolige oplysninger. Desuden er der mulighed for at pålægge tavshedspligt til personer uden for den offentlige forvaltning, jf. § 27, stk. 3.

Lovens § 27, stk. 1, opremser en række hensyn, som efter en konkret bedømmelse kan medføre, at en oplysning er omfattet af tavshedspligten. Opregningen af hensyn i stk. 1 er ikke udtømmende, jf. Justitsministeriets vejledning til forvaltningsloven pkt. 157.

4.1.1.1 Om fortrolige oplysninger

Ifølge forvaltningslovens § 27, stk. 1, 1. pkt. er en oplysning omfattet af tavshedspligten, såfremt oplysningen ved lov eller anden gyldig bestemmelse er betegnet som fortrolig, eller når det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde den for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser.

Om, en oplysning er underlagt tavshedspligt, beror på en konkret vurdering.

Følgende fremgår af "Forvaltningsloven med kommentarer af John Vogter", Jurist- og Økonomiforbundets Forlag, 3. Udgave, 2001, s. 517 f:

"Uden for de tilfælde, hvor det i lov eller anden gyldig bestemmelse er fastsat, at bestemte oplysninger er fortrolige, beror afgørelsen, om der er tavshedspligt med hensyn til en oplysning, på, om det efter en konkret bedømmelse er nødvendigt at hemmeligholde den, f.eks. ud fra det hensyn, der er nævnt i § 27, stk. 1."

Findes der samtykke til videregivelse, er oplysningen ikke omfattet af tavshedspligten. Er en oplysning offentlig kendt, vil den som udgangspunkt ikke være underlagt tavshedspligt. Har borgeren selv offentliggjort de følsomme oplysninger, vil det som udgangspunkt ikke være undergivet tavs-

hedspligt, jf. s. 263 i "Forvaltningsret sagsbehandling" af Jens Garde, Carl Aage Nørgaard og Karsten Revsbech, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 5. udgave, 2001.

4.1.1.2 Retsvirkning af brud på tavshedspligten

Følgende fremgår af "Forvaltningsloven med kommentarer af John Vogter", Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 3. Udgave, 2001, s. 541 f:

"En tilsidesættelse af reglerne om tavshedspligt straffes efter straffelovens § 152, stk. 1, med bøde, hæfte eller fængsel indtil 6 måneder. Straffen kan efter § 152, stk. 2, stige til fængsel indtil 2 år, hvis forholdet er begået med forsæt til at skaffe sig eller andre uberettiget vinding, eller der i øvrigt foreligger særlig skærpende omstændigheder. Der findes i retspraksis kun få afgørelser om brud på tavshedspligten. De foreliggende oplysninger om praksis tyder på, at der kun i meget begrænset omfang rejses tiltale for overtrædelse af straffelovens regler om tavshedspligt. Baggrunden herfor må formentlig bl.a. søges i, at de relativt sjældne forhold, der begås, i almindelighed afgøres ved disciplinære sanktioner. Strafudmålingerne synes i øvrigt at holde sig på bødeplanet, med mindre der er tale om grov tilsidesættelse af tavshedspligten, jf. UfR 1983, side 758 (hæfte i 20 dage), og UfR 1987, side 53 Ø (50 dagbøder à 100 kr.).

...

Tavshedspligten hører som anført ovenfor til de regler, der gælder for en tjenstemandsstilling. Tilsidesættelsen af tavshedspligten vil derfor kunne medføre et disciplinæransvar efter tjenstemandsloven. For overenskomstansatte vil der kunne blive tale om reaktioner i overensstemmelse med de ansættelsesretlige regler, dvs. påtale, omflytning til andet arbejde eller afskedigelse."

4.1.2 Forvaltningsmyndigheders udveksling af oplysninger

Med de nye regler gælder fra 1. juli 2009 kun et generelt regelsæt for offentlig myndigheders udveksling af oplysninger. Betingelserne for forvaltningsmyndigheders udveksling af oplysninger er således ved indførelsen af de nye regler de samme, uanset hvordan udvekslingen af oplysninger finder sted, herunder om det sker elektronisk eller manuelt.

Det betyder blandt andet:

- at der er sket en udvidelse af adgangen til manuelt at videregive personoplysninger mellem forvaltningsmyndigheder, idet der blandt andet i forhold til de hidtidige regler vil være en øget mulighed for at videregive oplysninger, hvis det er *nødvendigt* for den *modtagende* myndigheds sagsbehandling,
- at både adgangen til at videregive fortrolige og ikke-fortrolige personoplysninger er omfattet af reguleringen i persondataloven. Forvaltningsloven regulerede indtil 1. juli 2009 i modsætning hertil alene videregivelse af fortrolige oplysninger, og
- at Datatilsynet er tilsynsmyndighed også i forhold til manuel videregivelse af personoplysninger mellem forskellige forvaltningsmyndigheder.

Persondataloven gælder for behandling, herunder udveksling, inden for den offentlige forvaltning, af personoplysninger, som helt eller delvis foretages ved hjælp af elektronisk databehandling samt for ikke-elektronisk databehandling af personoplysninger, der er eller vil blive indeholdt i et manuelt register. Manuel videregivelse af personoplysninger, der indgår i en manuel sag, blev indtil 1. juli 2009 reguleret af forvaltningsloven.

4.1.2.1 Forvaltningsloven

Forvaltningslovens §§ 28–32 indeholder generelle regler for offentlige myndigheders adgang til at videregive og indhente fortrolige oplysninger. Bestemmelserne i §§ 28–29 og § 32 medfører en begrænsning i adgangen til at udveksle fortrolige oplysninger mellem forvaltningsmyndigheder.

Lovens § 29 og § 32 indeholder regler for indhentning af fortrolige oplysninger inden for samme forvaltningsmyndighed.

”§ 28. For videregivelse af oplysninger om enkeltpersoner (personoplysninger) til en anden forvaltningsmyndighed gælder reglerne i § 5, stk. 1-3, §§ 6-8, § 10, § 11, stk. 1, § 38 og § 40 i lov om behandling af personoplysninger, jf. denne lovs § 1, stk. 3.

Stk.2. Oplysninger af fortrolig karakter, som ikke er omfattet af stk. 1, må kun videregives til en anden forvaltningsmyndighed, når

- 1) den, oplysningen angår, udtrykkeligt har givet samtykke,
- 2) det følger af lov eller bestemmelser fastsat i henhold til lov, at oplysningen skal videregives, eller
- 3) det må antages, at oplysningen vil være af væsentlig betydning for myndighedens virksomhed eller for en afgørelse, myndigheden skal træffe.

Stk.3. Ved samtykke efter stk. 2, nr. 1, forstås enhver frivillig, specifik og informeret viljestilkendegivelse, hvorved den, oplysningen angår, indvilger i, at oplysningen videregives.

Stk.4. Et samtykke efter stk. 3 kan tilbagekaldes.

Stk.5. Lokale administrative organer, som ved lov er tillagt en selvstændig kompetence, anses som en selvstændig myndighed efter stk. 2.”

Videregivelse af personoplysninger mellem forvaltningsmyndigheder reguleres således fra 1. juli 2009 ikke længere af forvaltningsloven. Videregivelse af oplysninger om juridiske personer samt fortrolige oplysninger om andet end personer reguleres fortsat af forvaltningsloven, jf. § 28, stk. 2, jf. stk. 1.

Stk. 2 opregner de hensyn, der kan legitimere en videregivelse, eksempelvis kan en fortrolig oplysning videregives, når det må antages, at oplysningen vil være af væsentlig betydning for myndighedens virksomhed eller for en afgørelse, myndigheden skal træffe, jf. § 28, stk. 2 nr. 3. Betydningen af denne bestemmelse er, at videregivelse af fortrolige oplysninger uden samtykke mellem forvaltningsmyndigheder er betinget af et sagligt grundlag herfor.

Efter stk. 3 er et samtykke enhver frivillig, specifik og informeret viljestilkendegivelse. Der stilles ikke som i daværende § 28, stk. 4 krav om skriftlighed ved samtykket, hvorfor et mundtligt samtykke også er tilstrækkeligt.

Jeg gør opmærksom på, at bevisbyrden, for at samtykke er indhentet, påhviler forvaltningsmyndigheden, hvorfor det i det omfang, det er muligt, anbefales at anvende skriftligt samtykke.

Følgende fremgår af ”Forvaltningsloven med kommentarer af John Vogter”, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 3. Udgave, 2001, s. 589 angående den forældede § 28, stk. 4 om skriftligt samtykke:

”På plejeområdet kunne meget tale for at fravige kravet om skriftlighed som følge af sagens eller forholdets særlige karakter. På et forvaltningsområde, som bortset fra journalførelsen i høj grad er præget af mundtlighed, herunder mundtlig information med notatpligt i journaler, kan det efter omstændighederne virke påtrængende – for ikke at sige upassende – for langt den overvejende del af dem, der modtager pleje, at skulle ulejlighes med skriftligt samtykke vedrørende en række bureaukratiske procedurer, som af formentlig de fleste opfattes som ganske naturlige og helt underordnede i forhold til plejen.”

Det fremgår af stk. 4, at et samtykke altid kan tilbagekaldes.

§ 29. I sager, der rejses ved ansøgning, må oplysninger om ansøgerens rent private forhold ikke indhentes fra andre dele af forvaltningen eller fra en anden forvaltningsmyndighed.

Stk.2. Bestemmelsen i stk. 1 gælder ikke, hvis

- 1) ansøgeren har givet samtykke hertil,
- 2) andet følger af lov eller bestemmelser fastsat i henhold til lov eller
- 3) særlige hensyn til ansøgeren eller tredjemand klart overstiger ansøgerens interesse i, at oplysningen ikke indhentes."

Det fremgår, at bestemmelsen alene angår sager, hvori der skal træffes en afgørelse, idet bestemmelsen omhandler sager, der rejses ved ansøgning. Bestemmelsen angår således ikke faktisk forvaltningsvirksomhed.

Bestemmelsen betyder, at Socialforvaltningen ikke må indhente oplysninger til brug for behandlingen af en ansøgningssag om en persons rent private forhold i Sundheds- og Omsorgsforvaltningen, selvom det er under samme forvaltningsmyndighed, jf. princippet om den kommunale enhedsforvaltning.

§ 30. Fortrolige oplysninger, der udelukkende er indhentet med henblik på statistiske uddrag eller som led i en videnskabelig undersøgelse, må ikke videregives til en forvaltningsmyndighed til anden anvendelse."

Fortrolige oplysninger, der er indhentet til brug for statistiske eller videnskabelige undersøgelser, må således ikke anvendes til andre formål.

§ 31. I det omfang en forvaltningsmyndighed er berettiget til at videregive en oplysning, skal myndigheden på begæring af en anden forvaltningsmyndighed videregive oplysningen, hvis den er af betydning for myndighedens virksomhed eller for en afgørelse, som myndigheden skal træffe.

Stk.2. Bestemmelsen i stk. 1 finder dog ikke anvendelse, hvis videregivelsen påfører myndigheden et merarbejde, der væsentligt overstiger den interesse, den anden myndighed har i at få oplysningerne."

Oplysninger af betydning for den modtagende virksomhed medfører en videregivelsespligt for den forvaltningsmyndighed, der er i besiddelse af oplysningerne. Videregivelsen begrænses i et vist omfang af ressourcebetragtningen i stk. 2. Bestemmelsen gælder kun i mellem myndigheder, jf. FOB 1994 s. 86. Den forvaltningsmyndighed, der er i besiddelse af oplysningerne, undersøger, om betingelserne for videregivelse er til stede, jf. FOB 1996 s. 164.

§ 32. Den, der virker inden for den offentlige forvaltning, må ikke i den forbindelse skaffe sig fortrolige oplysninger, som ikke er af betydning for udførelsen af den pågældendes opgaver."

Følgende fremgår af "Forvaltningsloven med kommentarer af John Vogter", Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 3. Udgave, 2001, s. 610:

"Bestemmelsen medfører, at de offentligt ansatte m.v. ikke i unødigt omfang må indhente fortrolige oplysninger om borgerne eller private virksomheder til brug for behandlingen af en sag, f.eks. ved at anmode om at få tilsendt samtlige akter, der indgår i en anden myndigheds sag. Bestemmelsen får dermed også indirekte virkning for videregivelsessituationen, idet den understreger, at den myndighed, som videregiver oplysninger til en anden forvaltningsmyndighed, ikke uden videre, når der fremsættes begæring om videregivelse af fortrolige oplysninger, bør fremsende hele sagen til den begærende myndighed, men kun bør videregive de oplysninger, der må antages at være sagligt behov for i forbindelse med behandlingen af sagen hos den anden myndighed."

4.1.2.2 Persondataloven

Persondataloven indeholder i §§ 6-8 regler om, hvornår en forvaltningsmyndighed må behandle, herunder videregive, personoplysninger.

Hvilke regler i §§ 6-8 forvaltningsmyndigheden skal følge i det enkelte tilfælde, afhænger af oplysningernes karakter og formålet med videregivelsen. Betingelserne for videregivelse af oplysninger skærpes, jo mere følsomme oplysningerne er.

Bestemmelserne i persondatalovens §§ 6-8 omfatter også udveksling af personoplysninger mellem forskellige dele af samme forvaltningsmyndighed og forvaltningsmyndighedens interne anvendelse af oplysninger samt videregivelse til private.

§ 5 stiller indledningsvis nogle grundlæggende betingelser for behandling af personoplysninger, der er gældende uanset, at §§ 6-8 også finder anvendelse.

"§ 5. Oplysninger skal behandles i overensstemmelse med god databehandlingskik.

Stk.2. Indsamling af oplysninger skal ske til udtrykkeligt angivne og saglige formål, og senere behandling må ikke være uforenelig med disse formål. Senere behandling af oplysninger, der alene sker i historisk, statistisk eller videnskabeligt øjemed, anses ikke for uforenelig med de formål, hvortil oplysningerne er indsamlet.

Stk.3. Oplysninger, som behandles, skal være relevante og tilstrækkelige og ikke omfatte mere, end hvad der kræves til opfyldelse af de formål, hvortil oplysningerne indsamles, og de formål, hvortil oplysningerne senere behandles.

Stk.4. Behandling af oplysninger skal tilrettelægges således, at der foretages fornøden ajourføring af oplysningerne. Der skal endvidere foretages den fornødne kontrol for at sikre, at der ikke behandles urigtige eller vildledende oplysninger. Oplysninger, der viser sig urigtige eller vildledende, skal snarest muligt slettes eller berigtiges.

Stk.5. Indsamlede oplysninger må ikke opbevares på en måde, der giver mulighed for at identificere den registrerede i et længere tidsrum end det, der er nødvendigt af hensyn til de formål, hvortil oplysningerne behandles."

Det er Datatilsynets kompetence at udfylde standarden "god databehandlingskik".

Om udtrykkeligt angivne og saglige formål i stk. 2:

Følgende fremgår af "Lov om behandling af personoplysninger med kommentarer" af Kristian Korfits Nielsen og Henrik Waaben, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 1. Udgave, 2001, s. 130:

"Det er en konsekvens af kravet om udtrykkelighed, at en dataansvarlig ikke må indsamle oplysninger, som man ikke aktuelt har brug for, men som den dataansvarlige håber, at der senere viser sig at være behov for. Dette må heller ikke ske, selvom der er tale om oplysninger, der – af praktiske grunde, hvis man alligevel er i kontakt med den registrerede – indsamles som supplement til andre oplysninger, som der er et aktuelt formål med at indsamle. Kravet om, at der skal være et aktuelt behov for indsamlede oplysninger, følger i øvrigt også af reglen i stk. 3. Indsamling af oplysninger skal endvidere ske til et eller flere *saglige formål*.

...

Kravet om saglighed skal med andre ord vurderes konkret i forhold til den enkelte offentlige myndighed, private virksomhed m.v. Afgørende vil være, om indsamlingen af oplysninger sigter mod at løse opgaver, som falder inden for myndighedens, virksomhedens m.v. kompetenceområde eller (lovlige) virksomhedsområde."

Om relevante og tilstrækkelige oplysninger i stk. 3:

Følgende fremgår af "Lov om behandling af personoplysninger med kommentarer" af Kristian Korfits Nielsen og Henrik Waaben, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 1. Udgave, 2001, s. 134:

"Med udtrykkene *relevante og tilstrækkelige* sigtes ifølge bemærkningerne til bestemmelsen til, at oplysningernes art skal svare til det formål, der tilsigtes med behandlingen. Det forekommer dog lige så nærliggende at se kravet om tilstrækkelighed i sammenhæng med bestemmelsens 2. led, som fastsætter, at den dataansvarliges behandling af oplysninger er

undergivet et *proportionalitetsprincip*. Behandling af oplysninger må således ikke gå videre end, hvad der kræves til opfyldelse af de formål, som den dataansvarlige er berettiget til at forfølge, jf. herved også bestemmelsen i stk. 2."

"§ 6. Behandling af oplysninger må kun finde sted, hvis

- 1) den registrerede har givet sit udtrykkelige samtykke hertil,
- 2) behandlingen er nødvendig af hensyn til opfyldelsen af en aftale, som den registrerede er part i, eller af hensyn til gennemførelse af foranstaltninger, der træffes på den registreredes anmodning forud for indgåelsen af en sådan aftale,
- 3) behandlingen er nødvendig for at overholde en retlig forpligtelse, som påhviler den dataansvarlige,
- 4) behandlingen er nødvendig for at beskytte den registreredes vitale interesser,
- 5) behandlingen er nødvendig af hensyn til udførelsen af en opgave i samfundets interesse,
- 6) behandlingen er nødvendig af hensyn til udførelsen af en opgave, der henhører under offentlig myndighedsudøvelse, som den dataansvarlige eller en tredjemand, til hvem oplysningerne videregives, har fået pålagt, eller
- 7) behandlingen er nødvendig for, at den dataansvarlige eller den tredjemand, til hvem oplysningerne videregives, kan forfølge en berettiget interesse og hensynet til den registrerede ikke overstiger denne interesse.

Stk.2. En virksomhed må ikke videregive oplysninger om en forbruger til en anden virksomhed til brug ved markedsføring eller anvende oplysningerne på vegne af en anden virksomhed i dette øjemed, medmindre forbrugeren har givet sit udtrykkelige samtykke hertil. Et samtykke skal indhentes i overensstemmelse med reglerne i markedsføringslovens § 6.

Stk.3. Videregivelse og anvendelse som nævnt i stk. 2 kan dog ske uden samtykke, hvis der er tale om generelle kundeoplysninger, der danner grundlag for inddeling i kundekategorier, og hvis betingelserne i stk. 1, nr. 7, er opfyldt.

Stk.4. Der kan efter stk. 3 ikke videregives eller anvendes oplysninger som nævnt i §§ 7 og 8. Justitsministeren kan fastsætte yderligere begrænsninger i adgangen til at videregive eller anvende bestemte typer af oplysninger efter stk. 3."

Angående stk. 1 nr. 6):

Udførelsen af en opgave, der henhører under offentlig myndighedsudøvelse, omfatter både udstedelse af afgørelser såvel som opgaver i forbindelse med faktisk forvaltningsvirksomhed.

"§ 7. Der må ikke behandles oplysninger om racemæssig eller etnisk baggrund, politisk, religiøs eller filosofisk overbevisning, fagforeningsmæssige tilhørsforhold og oplysninger om helbreds- og seksuelle forhold.

Stk.2. Bestemmelsen i stk. 1 finder ikke anvendelse, hvis

- 1) den registrerede har givet sit udtrykkelige samtykke til en sådan behandling,
- 2) behandlingen er nødvendig for at beskytte den registreredes eller en anden persons vitale interesser i tilfælde, hvor den pågældende ikke fysisk eller juridisk er i stand til at give sit samtykke,
- 3) behandlingen vedrører oplysninger, som er blevet offentliggjort af den registrerede, eller
- 4) behandlingen er nødvendig for, at et retskrav kan fastlægges, gøres gældende eller forsvares.

Stk.3. Behandling af oplysninger om fagforeningsmæssige tilhørsforhold kan endvidere ske, hvis behandlingen er nødvendig for overholdelsen af den dataansvarliges arbejdsretlige forpligtelser eller specifikke rettigheder.

Stk.4. En stiftelse, en forening eller en anden almennyttig organisation, hvis sigte er af politisk, filosofisk, religiøs eller faglig art, kan inden for rammerne af sin virksomhed foretage behandling af de i stk. 1 nævnte oplysninger om organisationens medlemmer eller personer, der på grund af organisationens formål er i regelmæssig kontakt med denne. Videregivelse af sådanne oplysninger kan dog kun finde sted, hvis den registrerede har meddelt sit udtrykkelige samtykke hertil eller behandlingen er omfattet af stk. 2, nr. 2-4, eller stk. 3.

Stk.5. Bestemmelsen i stk. 1 finder ikke anvendelse, hvis behandlingen af oplysninger er nødvendig med henblik på forebyggende sygdomsbekæmpelse, medicinsk diagnose, sygepleje eller patientbe-

handling, eller forvaltning af læge- og sundhedstjenester, og behandlingen af oplysningerne foretages af en person inden for sundhedssektoren, der efter lovgivningen er undergivet tavshedspligt.
Stk.6. Behandling af de i stk. 1 anførte oplysninger kan ske, hvis behandlingen er nødvendig af hensyn til en offentlig myndigheds varetagelse af sine opgaver på det strafferetlige område.

Stk.7. Undtagelse fra bestemmelsen i stk. 1 kan endvidere gøres, hvis behandlingen af oplysninger sker af grunde, der vedrører hensynet til vigtige samfundsmæssige interesser. Tilsynsmyndigheden giver tilladelse hertil. Der kan fastsættes nærmere vilkår for behandlingen. Hvor tilladelse meddeles, giver tilsynsmyndigheden underretning herom til Europa-Kommissionen.

Stk.8. For den offentlige forvaltning må der ikke føres edb-registre med oplysninger om politiske forhold, som ikke er offentligt tilgængelige."

Opregningen af oplysninger i stk. 1 er udtømmende, jf. "Lov om behandling af personoplysninger med kommentarer" af Kristian Korfits Nielsen og Henrik Waaben, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 1. Udgave, 2001, s. 173.

"Helbredsmæssige forhold" omfatter en fysisk persons tidligere, nuværende og fremtidige somatiske og psykiske tilstand samt oplysninger om medicinforbrug og misbrug af nydelsesmidler.

Om stk. 2:

Angående stk. 2 nr. 3 er oplysninger, der er offentliggjort af den registrerede selv, ikke omfattet af stk. 1.

Angående stk. 2 nr. 4 omfattes heri offentlige myndigheders behandling af oplysninger som led i myndighedsudøvelse.

Om stk. 5:

Reglerne i stk. 5 om behandling af personoplysninger inden for sundhedssektoren suppleres af reglerne i kap. 9 i Sundhedsloven, lovebekendtgørelse af 13. juli 2010 nr. 913, om tavshedspligt, videregivelse og indhentning af helbredsoplysninger mv. Mere om sundhedsloven nedenfor.

"§ 8. For den offentlige forvaltning må der ikke behandles oplysninger om straffbare forhold, væsentlige sociale problemer og andre rent private forhold end de i § 7, stk. 1, nævnte, medmindre det er nødvendigt for varetagelsen af myndighedens opgaver.

Stk.2. De i stk. 1 nævnte oplysninger må ikke videregives. Videregivelse kan dog ske, hvis

- 1) den registrerede har givet sit udtrykkelige samtykke til videregivelsen,
- 2) videregivelsen sker til varetagelse af private eller offentlige interesser, der klart overstiger hensynet til de interesser, der begrunder hemmeligholdelse, herunder hensynet til den, oplysningen angår,
- 3) videregivelsen er nødvendig for udførelsen af en myndigheds virksomhed eller påkrævet for en afgørelse, som myndigheden skal træffe, eller
- 4) videregivelsen er nødvendig for udførelsen af en persons eller virksomheds opgaver for det offentlige.

Stk.3. Forvaltningsmyndigheder, der udfører opgaver inden for det sociale område, må kun videregive de i stk. 1 nævnte oplysninger og de oplysninger, der er nævnt i § 7, stk. 1, hvis betingelserne i stk. 2, nr. 1 eller 2, er opfyldt, eller hvis videregivelsen er et nødvendigt led i sagens behandling eller nødvendig for, at en myndighed kan gennemføre tilsyns- eller kontrolopgaver.

Stk.4. Private må behandle oplysninger om straffbare forhold, væsentlige sociale problemer og andre rent private forhold end de i § 7, stk. 1, nævnte, hvis den registrerede har givet sit udtrykkelige samtykke hertil. Herudover kan behandling ske, hvis det er nødvendigt til varetagelse af en berettiget interesse og denne interesse klart overstiger hensynet til den registrerede.

Stk.5. De i stk. 4 nævnte oplysninger må ikke videregives uden den registreredes udtrykkelige samtykke. Videregivelse kan dog ske uden samtykke, når det sker til varetagelse af offentlige eller private interesser, herunder hensynet til den pågældende selv, der klart overstiger hensynet til de interesser, der begrunder hemmeligholdelse.

Stk.6. Behandling af oplysninger i de tilfælde, der er reguleret i stk. 1, 2, 4 og 5, kan i øvrigt finde sted, hvis betingelserne i § 7 er opfyldt.

Stk.7. Et fuldstændigt register over straffedomme må kun føres for en offentlig myndighed."

Følgende fremgår af "Lov om behandling af personoplysninger med kommentarer" af Kristian Korfits Nielsen og Henrik Waaben, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 1. Udgave, 2001, s. 188:

"I praksis har den offentlige forvaltning ganske vide rammer for behandling af de oplysninger, der er omfattet af § 8, stk. 1. Det kan ske, når det skønnes *nødvendigt* for varetagelsen af myndighedens opgaver.

...

Normalt giver det ikke anledning til tvivl, hvornår det er nødvendigt for en offentlig myndighed at behandle oplysninger, omfattet af § 8, stk. 1. Oplysninger om væsentlige sociale problemer må naturligvis i første række behandles af kommuners og amtskommuners socialforvaltninger. Disse myndigheder må ofte også behandle oplysninger om klienternes interne familieforhold, selvmordsforsøg og andre følsomme oplysninger, herunder efter omstændighederne også oplysninger om strafbare forhold og oplysninger omfattet § 7, stk. 1. Sådanne følsomme oplysninger vil det ofte være nødvendigt at behandle for at kunne yde klienterne den nødvendige hjælp og rådgivning."

Angående stk. 2 nr. 3 kan videregivelse ske efter hensyn til den afgivende såvel som den modtagende myndighed.

Bestemmelserne i stk. 4 og 5 henvender sig til private og ikke offentlige myndigheder.

4.1.2.3 Retssikkerhedsloven

Der findes også i den øvrige lovgivning bestemmelser om udveksling af oplysninger inden for den offentlige forvaltning.

Retssikkerhedsloven, lovbekendtgørelse nr. 877 af 3. september 2008, som finder anvendelse på det sociale område, indeholder således i § 11a regler om, at en forvaltningsmyndighed i en række tilfælde efter forudgående samtykke fra den, der søger hjælp, kan forlange de oplysninger, der er nødvendige til brug for sagens behandling, fra andre myndigheder og visse private, der dermed har pligt til at videregive oplysningerne til forvaltningsmyndigheden. Bestemmelsen indeholder en udtømmende opremsning af, hvem forvaltningsmyndigheden kan forlange oplysninger af.

Efter lovens § 11c kan kravet om samtykke fraviges i bestemte typer af sager, f.eks. sager om særligt støtte til børn og unge, jf. kapitel 11 i serviceloven.

4.1.4 Om notatpligt

Offentlighedslovens § 6 har følgende ordlyd:

"§ 6. I sager, hvor der vil blive truffet afgørelse af en forvaltningsmyndighed, skal en myndighed, der mundtligt modtager oplysninger vedrørende en sags faktiske omstændigheder, der er af betydning for sagens afgørelse, eller som på anden måde er bekendt med sådanne oplysninger, gøre notat om indholdet af oplysningerne. Det gælder dog ikke, såfremt oplysningerne i øvrigt fremgår af sagens dokumenter.

Stk. 2. Justitsministeren kan for nærmere angivne områder af forvaltningsvirksomhed fastsætte regler om opbevaring m.v. af meddelelser, der udfærdiges eller modtages ved hjælp af elektronisk databehandling.

Stk. 3. Vedkommende minister kan efter forhandling med justitsministeren fastsætte regler om notatpligt for nærmere angivne grupper af sager om udøvelse af anden forvaltningsvirksomhed end nævnt i stk. 1."

Anvendelsesområde

Af offentlighedslovens § 6, stk. 1 fremgår, at notatpligten gælder afgørelsessager og ikke faktisk forvaltningsvirksomhed. Således gælder notatpligten i sager, hvor der vil blive truffet en afgørelse, uanset om der i det konkrete sagstilfælde rent faktisk træffes en afgørelse eller ej, jf. pkt. 21 i Justitsministeriets vejledning om offentlighedsloven, 1986.

Notatpligten i offentlighedslovens § 6 suppleres af en almindelig retsgrundsætning om, at offentlige myndigheder har pligt til at tage notat om alle væsentlige ekspeditioner i en sag, som ikke fremgår af sagens akter, jf. sagen omtalt i Folketingets Ombudsmands beretning for 1989, s. 138 ff. Samt 2004, s. 452 ff.

Det er min opfattelse, at videregivelse af oplysninger og myndighedens behandling af anmodninger om oplysninger er væsentlige ekspeditioner i en sag, hvorfor der bør tages notat herom, jf. FOB 1989.138.

4.1.5 Den kommunale enhedsforvaltning

Grundsætningen om den kommunale enhedsforvaltning betyder, at en kommune på trods af flere forvaltninger betragtes som værende en forvaltningsmyndighed.

Følgende fremgår af "Forvaltningsloven med kommentarer af John Vogter", Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 3. Udgave, 2001, s. 99 om persondataloven:

"Der er ikke med loven tilsigtet ændringer i den hidtil gældende retstilstand, hvorefter udveksling af personoplysninger inden for den kommunale enhedsforvaltning anses for intern anvendelse og altså ikke for videregivelse, jf. Justitsministeriets besvarelse af spørgsmål 67 (L 44)."

Spørgsmål 67 i forbindelse med behandlingen af lovforslaget lød, som følger:

"Vil der fortsat være opdeling mellem forvaltningerne i kommunerne, eller vil det ikke længere blive betragtet som videregivelse?"

Justitsministeriet svarede følgende:

"1. I loven om offentlige myndigheders registre er fastsat regler om forvaltningsmyndigheders (herunder kommuners) videregivelse af personoplysninger, jf. nærmere lovens §§ 16-21.

Disse bestemmelser finder alene anvendelse på kommunernes videregivelse af personoplysninger til tredjemand (dvs. private eller andre myndigheder). Reglerne omfatter således ikke - som det synes lagt til grund i spørgsmålet - kommunernes interne anvendelse af registrerede personoplysninger (herunder udveksling af oplysninger inden for den kommunale enhedsforvaltning).

Det anførte betyder imidlertid ikke, at der ikke efter registerlovgivningen stilles krav til den interne anvendelse af personoplysninger hos kommunerne.

Efter Registertilsynets praksis (standardforskrifterne) skal kommunerne således bl.a. sikre, at kun de medarbejdere, der autoriseres hertil (brugere), må have adgang til kommunens registre. Der må kun autoriseres medarbejdere som brugere, for hvem det er nødvendigt at benytte edb-anlægget i forbindelse med udførelsen af deres arbejde, og de enkelte brugere må ikke autoriseres til anvendelser, som de ikke har behov for.

Endvidere følger det af lov om offentlige myndigheders registre § 12, stk. 1, at der skal træffes de fornødne sikkerhedsforanstaltninger mod, at oplysningerne misbruges eller kommer til uvedkommendes kendskab.

2. Med lovforslaget sker der ikke ændringer i den nuværende retstilstand, hvorefter udveksling af personoplysninger inden for den kommunale enhedsforvaltning anses for intern anvendelse og altså ikke for videregivelse af personoplysninger, jf. ovenfor under pkt. 1.

I lovforslaget er endvidere - ligesom efter den nuværende ordning - fastsat bestemmelser om sikkerhedsmæssige krav til forvaltningsmyndigheders (herunder kommuners) interne anvendelse af personoplysninger, jf. lovforslagets § 41.

I den bekendtgørelse om sikkerhedsforanstaltninger for den offentlige forvaltning, som vil blive udstedt i medfør af lovforslagets § 41, stk. 3, vil der - i lighed med den gældende retstilstand - blive fastsat regler om autorisationsordninger m.v. Disse regler vil - som også anført i lovforslaget (side 50) - blive fastsat med udgangspunkt i den nugældende praksis, jf. ovenfor under pkt. 1.

Endelig kan det nævnes, at lovforslaget - i modsætning til loven om offentlige myndigheders registre - omfatter behandling som sådan, dvs. enhver form for håndtering af personoplysninger, herunder også intern anvendelse (brug) og videregivelse. Lovforslagets behandlingsregler finder således ikke kun anvendelse på kommunernes videregivelse af personoplysninger, men gælder også for deres interne anvendelse heraf."

I relation til videregivelse af oplysninger mellem forvaltningsmyndigheder er kommunens organisatoriske forvaltningsstruktur afgørende for, om der er tale om 'andre dele af forvaltningen' eller 'samme forvaltningsmyndighed'.

Da Københavns Kommune er omfattet af den kommunale enhedsforvaltning er der en lettere adgang til udveksling af oplysninger, idet de forskellige forvaltninger og forvaltningsgrene betragtes som samme myndighed.

4.2 MODTAGET MATERIALE FRA FORVALTNINGEN

Forvaltningen vurderede de modtagne spørgeskemaer med følgende udtalelse:

"Socialforvaltningen kan indledningsvis bekræfte Borgerrådgiverens antagelse om, at reglerne er vanskelige at anvende i praksis, og at dette kan medføre to problemer, dels at det ikke kan udelukkes, at man i enkelte tilfælde ikke overholder reglerne og dermed krænker privatpersoners oplysninger og dels at reglerne anvendes så restriktivt, at de bliver en barriere for de hurtige og korrekte løsninger i sagerne.

Gennemgangen af de udfyldte skemaer viser at flere botilbud, særligt på handicapområdet, ikke mener, at de har tilstrækkelig adgang til information om lovgivningens krav vedrørende udveksling af oplysninger. Undersøgelsen viser videre, at medarbejderne flere steder er i tvivl om, hvilke krav lovgivningen stiller i forbindelse med udveksling af oplysninger.

Socialforvaltningen vil på den baggrund tage initiativ til at få sikret, at botilbuddene fremover kender lovgivningen på området.

Det fremgår særligt af de fremsendte spørgeskemaer at

- En del botilbud har udarbejdet egne retningslinjer for udveksling af oplysninger.
- En del botilbud vurderer ikke, at de har adgang til tilstrækkelig information om lovgivningens krav om udveksling af oplysninger.
- En del medarbejdere er generelt i tvivl om, hvilke krav lovgivningen stiller i forbindelse med udveksling af oplysninger.
- Botilbuddene oplever generelt ikke, at lovgivningens krav om udveksling af oplysninger besværliggør behandlingen af en sag eller besværliggør samarbejdet mellem de involverede forvaltningsenheder.

- Botilbuddene har kun undtagelsesvis standardprocedurer for indhentelse/videregivelse af oplysninger.
- Botilbuddenes besvarelser viser, at der er forskellig praksis i forhold til hvordan der indhentes/videregives oplysninger.
- Besvarelserne viser dog, at botilbuddene overvejende kontakter andre forvaltningsenheder telefonisk eller pr. mail, når de skal indhente oplysninger.
- Flere af botilbuddenes besvarelser viser også, at der indhentes samtykke fra beboer/værge før der indhentes oplysninger fra andre forvaltningsenheder.
- Oplysninger som videregives mellem botilbud og eksempelvis Handicapcenter udveksles oftest i forbindelse med handleplansmøde, hvor beboeren normalt vil være repræsenteret.
- Botilbuddene har kun undtagelsesvis standardprocedurer for indhentelse/videregivelse af oplysninger.
 - Besvarelserne viser dog, at botilbuddene overvejende kontakter andre forvaltningsenheder telefonisk eller skriftligt, når de skal indhente oplysninger.
 - Besvarelserne viser også, at der som altovervejende hovedregel indhentes samtykke fra beboer, før der indhentes oplysninger fra andre forvaltnings- enheder.”

5. DEN KONKRETE UNDERSØGELSE

5.1 Indledning

Borgerrådgiveren havde bedt om besvarelse af følgende spørgeskemaer fra forvaltningen til brug for undersøgelsen:

"...et spørgeskema som Socialforvaltningen bedes distribuere til samtlige socialcentre, handicapcentre samt samtlige af kommunens botilbud til henholdsvis udviklingshæmmede, fysisk handicappede og psykisk syge borgere (eksklusiv botilbud til børn og unge under 18 år) med henblik på, at disse udfylder skemaet."

De modtagne spørgeskemaer fordeler sig således:
6 besvarelser fra social- og handicapcentre i forvaltningen.
51 besvarelser fra botilbud i forvaltningen.

Således har jeg modtaget 57 spørgeskemaer til undersøgelse. De anvendte spørgeskemaer findes som bilag i rapportens bilagdel bagest.

I det følgende gennemgås, hvorledes forvaltningen i praksis opfatter og forholder sig til sagsbehandlingstemaerne om tavshedspligt og videregivelse af oplysningerne.

5.2 Besvarelse af spørgeskemaer

Har I udstykket retningslinjer for udveksling af oplysninger?

Ved besvarelsen af spørgsmålet har 32 af forvaltningens decentrale centre og botilbud svaret bekræftende. 26 har svaret benægtende, idet et botilbud har svaret både ja og nej med følgende begrundelse:

- "Både ja og nej fordi det ligger implicit i samtykke erklæringer, ansættelsesbreve og informationsbrev om behandling af personlige oplysninger. der er udleveret til alle medarbejdere."

2, der svarer benægtende, skriver følgende:

- "Bortset fra præcisering af tavshedspligten generelt."
- "Vi følger lovgivningen."

Af 57 besvarelser har 45,6 % oplyst ikke at have udstykket retningslinjer for udvekslingen af oplysninger.

Har I adgang til tilstrækkelig information om lovgivningens krav ved udveksling af oplysninger?

Ved besvarelsen af spørgsmålet har 46 af forvaltningens decentrale centre og botilbud svaret bekræftende. 11 har svaret benægtende.

3, der svarede bekræftende, skriver, at adgangen findes via schultz, internet og det interne kk-net.

Et botilbud, der svarede benægtede, skrev desuden følgende: "der efterlyses støtte, således at vi decentralt bliver gjort opmærksom på ændret lovgivning på centrale områder."

Af 57 besvarelser har 19,3 % oplyst ikke at have adgang til tilstrækkelig information om lovgivningens krav ved udveksling af oplysninger.

Er medarbejderne generelt i tvivl om, hvilke krav lovgivningen stiller i forbindelse med udveksling af oplysninger?

Ved besvarelsen af spørgsmålet har 18 af forvaltningens decentrale centre og botilbud svaret bekræftende. 39 har svaret benægtende, idet 1 botilbud har svaret både ja og nej. Det botilbud, der svarede både ja og nej, begrundede svaret med følgende: "Alle skriver under på tavshedspligten. Videregivelse af beboer oplysninger har tidligere været underlagt Handicapcentrets krav. Beboeren skrev under på en samtykkeerklæring om videregivelse af personlige oplysninger." 1 botilbud har ikke besvaret spørgsmålet.

2 botilbud, der har besvaret bekræftende på, at medarbejderne generelt er i tvivl om lovgivningens krav, skriver desuden, at "vi oplever især at vores omverden er det", samt "det er dog klar for alle, hvordan uklarhed skal håndteres. Der er pt. tre nøglemedarbejdere, samt ledelsen, som er opdaterede på gældende regelsæt."

Af 56 besvarelser har 33,9 % oplyst, at medarbejderne generelt er i tvivl om, hvilke krav lovgivningen stiller i forbindelse med udveksling af oplysninger.

Oplever I, at lovgivningens krav ved udveksling af oplysninger sinker processen og en hurtig indsats i den konkrete sag?

Ved besvarelsen af spørgsmålet har 15 af forvaltningens decentrale centre og botilbud svaret bekræftende. 42 har svaret benægtende.

Begrundelserne for lovgivningens forsinkelse af processen er følgende:

- "Ved indlæggelser og operation."
- "I sager hvor borgeren er personlig umyndiggjort og hvor det er svært at få kontakt med værgeren."
- "Da vi først skal indhente samtykke, forinden vi kan handle. Pårørende har ofte svært ved, at forstå at vi ikke kan give oplysninger, såfremt beboeren ikke vil give samtykke."
- "Når beboeren ikke ønsker at give samtykke til videregivelse af oplysninger."
- "Ja, særligt i sager omkring indstilling til bopsykiatrisk-tilbud eller indstilling til DPC eller OPT, hvor beboeren ikke ønsker at give samtykke, hvor det opleves at det er vedkomnes psykiske angst/paranoia der hindre samtykke."
- "Aflæverende part kan være i tvivl/uvillig til at afgive oplysninger. Gælder især sygehuse og Kriminalforsorg."
- "Ifm. Udarbejdelse af pædagogiske handleplaner opleves uklarhed omkring hvilke oplysninger, der må/kan gives videre til sagsbehandlere, samarbejdspartnere m.fl. Ligeledes opleves uklarhed omkring håndtering af, når beboere vælger handleplaner fra. Her tænkes på beboernes rettigheder ift. videregivelse af oplysninger."
- "Det kan det gøre ind imellem, når det kræver borgerens samtykke. Men samtidig er det også at sikre borgerens retssikkerhed."
- "Vi mangler indimellem i forbindelse med indflytning af ny beboer relevante oplysninger, som det får beboerens skyld er vigtigt at kende til. Processen med at indhente disse oplysninger er langsom."
- "Hvis f.eks. læge/hospital skal kontaktes i forhold til akutte helbredsmæssige problematikker vedr. brugeren, kan det være problematisk at få brugerens samtykke idet de ofte er uden indsigt i eget sygdomsbillede og/eller ikke magter kontakten og konsekvenserne deraf."
- "Specielt i fælles sager med BIF, DPC og OP-team."
- "Specielt i forhold til samarbejdet om fælles borgere med DPC og OP-team."
- "Ved behandlingen af de fleste ansøgninger især iht § 81 kan der være behov for at se BIFs journal notater. Dette betyder at vi skal indhente samtykke til at gøre dette, og dermed et "forlængende" behandlingsled, og længere sagsbehandlingstid til følge."
- "At indhente samtykke og oplysninger sinker selvsagt en proces, men det opleves som oftest ikke som noget problem at det er sådan."

Af 57 besvarelser oplever 26,3 %, at lovgivningens krav ved udveksling af oplysninger sinker processen og en hurtig indsats i den konkrete sag.

Oplever I, at lovgivningens krav ved udveksling af oplysninger generelt besværliggør behandlingen af en sag? Fx fordi I ikke får de nødvendige oplysninger?

Ved besvarelsen af spørgsmålet har 9 af forvaltningens decentrale centre og botilbud svaret bekræftende. 48 har svaret benægtende.

4 botilbud, der har svaret benægtende, skriver desuden:

- "vi har ingen konkrete sager"
- "der kan forekomme episoder, hvor forskellige forvaltningstilhørsforhold kan "vanskeliggøre" kommunikationen"
- "nu krydsede jeg nej, for det er ikke et **generelt** problem, men har alligevel lyst til at kommentere: i ganske få tilfælde har jeg oplevet at en beboer har modsat sig oplysninger fra hospital til socialpsykiatri – og omvendt, dette forhindrer kontinuiteten i et behandlingsforløb"
- "det er ikke lovgivningen i sig selv, der giver problemer, men manglende indsigt i lovgivningen hos enkelte sagsbehandlere".

Begrundelserne for besværliggørelsen af behandlingerne af sagerne er følgende:

- "Det er tidskrævende at skrive til borgeren og anmode om et samtykke, herunder afvente at borgeren returnerer samtykkeerklæringen. Herudover kan der være sager hvor afgørelsen bliver truffet på det foreliggende grundlag (ved manglende samtykke) og dette kan i nogle situationer være til ulempe for borgeren."
- "F.eks. samarbejdet med DPC og OP-team f.eks. i forbindelse med indstilling til botilbud."
- "Under tiden får vi ikke de nødvendige oplysninger. Såfremt der er indhentet samtykke fra borgeren, bør det dog være muligt, at sikre at de relevante oplysninger videregives. Det vides ikke altid hvorfor vi ikke får de relevante oplysninger – om dette sker som følge af lovgivningskrav eller andre årsager."
- "Vi mangler indimellem i forbindelse med indflytning af ny beboer relevante oplysninger, som det får beboerens skyld er vigtigt at kende til. Processen med at indhente disse oplysninger er langsom."
- "Ved videregivelse af informationer skal vi undtagen når det gælder skærpet indberetningspligt have klientens tilsagn. Hvis denne udebliver kan det forsinke sagen."
- "Ikke generelt men det kan forekomme. Kan ikke huske konkrete eksempler."
- "Ja, særligt i sager omkring indstilling til bopsykiatrisk-tilbud eller indstilling til DPC eller OPT, hvor beboeren ikke ønsker at give samtykke, hvor det opleves at det er vedkomnes psykiske angst/paranoia der hindre samtykke."
- "Ved indlæggelser og operation."

Af 57 besvarelser oplever 15,8 %, at lovgivningens krav ved udveksling af oplysninger generelt besværliggør behandlingen af en sag.

Oplever I, at lovgivningens krav ved udveksling af oplysninger generelt besværliggør samarbejdet mellem de involverede forvaltningsenheder?

Ved besvarelsen af spørgsmålet har 10 af forvaltningens decentrale centre og botilbud svaret bekræftende. 48 har svaret benægtende, idet et socialcenter har svaret både ja og nej. Socialcenteret forklarer besvarelsen med, "nej for førtidspensionsområdet, da det ofte ikke er tale om akutte oplysninger der efterspørges mellem forvaltninger. Ja for kontanthjælps- og sygedagpengeområdet, da borgeren ofte står i en meget mere stresset situation forsørgelsesmæssigt. Derfor opleves det som besværligt at der skal være samtykke imellem forvaltninger i samme kommune."

Et botilbud, der har svaret benægtende, svarer desuden, at "generelt udveksler vi ikke oplysninger med andre."

Begrundelserne for besværliggørelsen af samarbejdet mellem de involverede forvaltningsenheder er følgende:

- "Vi skal altid ved henvendelser fra andre forvaltningsenheder sikre at de faktisk har et samtykke fra borgeren."
- "Specielt i forhold til samarbejdet om fælles borgere med DPC og OP-team. F.eks. samarbejdet med DPC og OP-team, f.eks. i forbindelse med indstilling til botilbud."
- "Tidsmæssigt bliver samarbejdet med BIF, DPC og OP-team besværliggjort."
- "Manglende samtykke til indhentning af oplysninger om f.eks. kontanthjælp eller andre forhold i Beskæftigelsesforvaltningen, kan i visse situationer forsinke sagen."
- "Indimellem besværliggøres det, idet beboernes handlekommune er en anden end betalingskommunen."
- "Som beskrevet tidligere mest mellem Sof og Bif. Den nye lempelse fra 1. juli 2009 kan evt. afhjælpe dette i visse tilfælde."
- "Ved indlæggelser og operation."
- "Generelt anses regelsættet ikke som problematisk, men i forbindelse med mennesker som er tydeligt præget af en sindslidelse kan regelsættet vanskeliggøre en hensigtsmæssig og passende hjælp."

Af 57 besvarelser oplever 19,3 %, at lovgivningens krav ved udveksling af oplysninger generelt besværliggør samarbejdet mellem de involverede forvaltningsenheder.

Jeg bemærker, at et socialcenter finder det besværligt, at der gives samtykke til behandling af oplysninger i forskellige forvaltninger. Dette bør ikke være nødvendigt, jf. princippet om den kommunale enhedsforvaltning, med mindre oplysninger skal anvendes til andet formål end det overfor borgeren oplyste, jf. persondatatlovens § 5, stk. 2 og 3 om kravet om formål ved behandling af oplysninger.

Beskriv hvordan det foregår, når I indhenter oplysninger til brug for en borger/beboers konkrete sag fra socialcentrets voksenteam eller handicapcentret:

- har I standardprocedurer, som I skal følge?
- anvender I standardbreve?
- henvender I jer mundtligt/telefonisk eller skriftligt til den pågældende forvaltningsenhed?
- indhenter I et samtykke fra den pågældende borger/beboer, som sagen vedrører?"

55 af forvaltningens decentrale centre og botilbud har svaret på dette spørgsmål. 2 har ikke besvaret spørgsmålet.

Følgende bemærkninger fremgår:

- "Der er udarbejdet en standard samtykkeerklæring som borger underskrives. Ved indhentelse af samtykke fra borger er skemaet udarbejdet således at der skal afkrydes, hvilke instanser der indhentes oplysninger fra. Typisk vil indhentning af oplysninger foregå telefonisk, hvorefter der tages notat af samtalen og de givne oplysninger. I enkelte tilfælde indhentes egentlige sagsakter. I forbindelse med telefonisk kontakt oplyses det at der foreligger en samtykkeerklæring fra pågældende borger, hvilket fremsendes pr. fax eller mail ved anmodning. Det er dog sjældent at der fremsættes anmodning herom. Samtykkeerklæringen opbevares sammen med sagens øvrige akter."
- "Sikrer borgerens samtykke."
- "Ofte telefonisk og skriftlige henvendelser, fx forespørgsler om hjælpemidler."
- "Vi henvender os telefonisk eller mundtligt med beboerens accept."
- "Vi har udstukket retningslinier i forhold til udveksling af oplysninger, der er implementeret i de respektive beboermapper ved skriftlig samtykkeerklæring. Inden vi tager kontakt, har vi altid sikret mundtligt samtykke og at der foreligger skriftligt samtykke. Dette er personale og beboere bekendt med. Kontakt i forhold til indhentelse af oplysninger sker såvel; mundtligt/telefonisk og skriftligt. Og som udgangspunkt søger vi altid at inddrage den pågældende beboer i forhold til aktiv deltagelse."
- "Vi indhenter altid samtykke hos beboerne og så vidt muligt deltager beboerne selv. Det er ofte telefonisk kontakt."
- "Vi indhenter altid samtykke hos beboerne og så vidt det er muligt deltager beboeren selv. Oftest telefonisk kontakt det forekommer også at det sker skriftligt."

- "Normalt er det vores socialrådgiver der efter aftale med beboeren eller dennes værge, henvender sig. Det indhentes altid samtykke."
- "Almindeligvis er borgeren selv deltagende, ellers orienteres borgeren om at vi indhenter oplysninger."
- "Vi har ingen lokal procedurer. Når medarbejderen rette henvendelse sker det efter aftale med beboeren og mundtligt samtykke – Henvendelsen foregår typisk telefonisk eller via mail."
- "Vi henvender os mundtligt/telefonisk til den pågældende forvaltningsenhed. Vi får samtykke fra den pågældende beboer som sagen vedrører."
- "Oftest foretager vi henvendelsen til socialcenteret sammen med beboeren, ellers indhenter vi samtykke fra beboeren. Vi har ikke standardprocedure."
- "Vi samarbejder/overdrager med den pågældende beboer/brugers sagsbehandler i København, hvorfor vi ikke arbejder med direkte sagsbehandling og derfor heller ikke har behov for indhentning af oplysninger om borgeren/beboerne. Vi anvender samtykke erklæringer,, ved henvendelser til andre sociale myndigheder."
- "Der indhentes altid samtykke fra beboer. Samtykkeerklæringen er udspecificeret, således at beboerne målrettet kan vælge hvilke instanser der må udveksle oplysninger. Endvidere gives der god tid til at forklarer anvendelsen af samtykke over for beboerne. Som oftest sker sagshenvendelse skriftligt bl.a. for at sikre korrekt dokumentation i sagsbehandlingen. Et centralt element er åbenhed om sagsgangen over for beboerne, som endvidere altid har mulighed for at kræve aktindsigt. Hvis sagsbehandling sker telefonisk er beboeren ofte tilstede eller informeret om opkaldet og der faxes endvidere samtykke. Udover samtykke som standart, præsenteres den pågældende beboer altid for indholdet af større sager, f.eks. indstillinger til andre botilbud for at medgive enighed i den konkrete sag."
- "Beboerens kontaktperson henvender sig enten mundtlig eller skriftligt til sagsbehandler og beder om de nødvendige oplysninger. Ved henvendelsen orienteres om, at der foreligger et skriftligt samtykke fra beboeren om, at relevante oplysninger må indhentes og at dette samtykke kan sendes/faxes om det ønskes. Det indhentes altid samtykke fra en beboer inden der tages kontakt til en anden myndighed. I forbindelse med indskrivning på en døgnplads skal beboeren underskrive en standard samtykkeerklæring om, at der må videregives relevante sagsoplysninger til herberget."
- "Der indhentes altid samtykke fra beboeren/pårørende, når oplysninger indhentes. Som oftest vil henvendelserne være telefoniske."
- "Oftest i forbindelse med visitationssager, hvor borgeren har underskrevet egen handleplan og visitationspapirer. Alle henvendelser, som er få, sker i øvrigt telefonisk og på mail og foregår i samarbejde med borgeren, så et egentligt samtykke forefindes, blot ikke skriftligt, mern bare på baggrund af dialog. Vi indhenter i sjældne tilfælde samtykke hos pårørende hvis vi skønner det nødvendigt."
- "Vi taler med beboeren om at vi skal indhente oplysninger og hvis der ikke i forvejen er et samtykke, får vi det. Derefter kontakter vi Handicapcenteret og beder om oplysninger enten mundtligt eller skriftligt."
- "Der findes ingen standartprocedurer. Vi anvender ikke standardbreve. Der aftales altid med beboeren, at der indsamles materiale. Det er meget vanskeligt at få kontakt med sagsbehandlerne generelt, i Handicapcenter København. Både telefonisk og pr. mail."
- "Vi taler altid med vores beboere om hvad vi gør og hvem vi har tænkt os at kontakte. I langt de fleste tilfælde er det også beboerne der er interesseret i at vi kontakter relevante myndigheder. Indhentelsen foregår via telefon, mails eller via de samarbejds møder vi har med sagsbehandlere o.s.v., hvori beboerne oftest også deltager. Det er sjældent at vi får et skriftligt samtykke. Ved nyhenvendelser/visitationen oplyser sagsbehandlere om de nye beboere og vi spørger til de sociale problemer familierne har og som gør at de har brug for at flytte ind på (A). Vi forsøger at vurdere hvorvidt de hører ind under vores målgruppe. Vi hører under samme forvaltning og er derfor ikke ramt af de mere stramme bestemmelser som der er mellem de forskellige forvaltninger."
- "Vi henvender os mundtligt/telefonisk eller skriftligt til den pågældende forvaltningsenhed. Vi indhenter samtykke fra den pågældende beboer, hvis sag, det vedrører."

- "Vi anvender standardprocedurer, standardbreve, henvender os skriftligt, bruger fælles elektronisk journal og leverer skriftligt samtykke."
- "Der skal være skriftligt underskrevet tilsagn fra borgeren. Borgeren skal altid have mulighed for at gennemlæse en skriftlig indberetning, f.eks. bl.a. via skærpet indberetningspligt på et barn undtagen hvis indberetningen er uopsættelig. Så skal borgeren informeres hurtigst muligt efter indberetningen. Alle oplysninger som videregives skal kendes af borgeren- borgeren skal altid inviteres til møder vdr. hans sag. Borgeren skal til enhver tid underskrevet tilsagn fra borgeren. Borgeren skal altid have mulighed for at gennemlæse en skriftlig indberetning, f.eks. bl.a. via skærpet indberetningspligt på et barn undtagen hvis indberetningen er uopsættelig. Så skal borgeren informeres hurtigst muligt efter indberetningen. Alle oplysninger som videregives skal kendes af borgeren- Borgeren skal altid inviteres til møder vdr. hans sag. Borgeren skal til enhver tid have adgang til at læse notaterne i sin sag INGEN INFORMATIONER MÅ VIDEREGIVES M.M. DE ER RELEVANTE FOR SAGEN KONKRET. Vi har ikke standardprocedurer, som ikke kan afvige fra i akutte situationer. Vi har standardformular til underskrift af borgeren vd, videregivelse af oplysninger. Vi henvender os primært skriftligt. Undtagen i akutte situationer eller telefonisk hvis borgeren er til stede og ønsker dette. Ellers ved møder, hvor borgeren er til stede og informeret mundtligt eller skriftligt om mødets tema."
- "Vi indhenter sjældent oplysning fra Voksenteam, og hvis dette sker, er det med brugerens samtykke og kun af relevans for "sagen". Vi får ved indvisitering oplysninger fra sagsbehandler i Voksenteam, Modtagelse el. Børnefamilieteam. Henvendelsen kan ske mundtligt, telefonisk el. skriftligt, og hvis det f.eks. er skriftligt underskriver brugeren også ofte skrivelsen. Vi har f.eks. samtykkeerklæring beboeren underskriver ved indflytning vedr. samarbejdet med sundhedsplejerske vedr. støtte af familien/barnet under opholdet her."
- "Vi har ikke standardprocedure og anvender ikke standard breve. Al samarbejde med socialcenteret foregår ALTID i samarbejde med beboeren og oftest telefonisk."
- "Vi har udfærdiget standarder for samtykke i forbindelse med indflytning, samt indhentning af helbredsoplysninger. Nej, vi anvender ikke standardbrev. Vi henvender os mundtligt/telefonisk. Vi tilstræber, at henvendelse til sagsbehandler sker sammen med beboer (at beboer sidder ved siden af). I tilfælde, hvor beboer ikke ønsker at være fysisk til stede, indhenter vi mundtligt samtykke og noterer det i beboermappen."
- "Ingen standardprocedure. Vi henvender os telefonisk eller pr mail til handicapcenter og forklare mit ærinde – overordnet. Bliver så henvist til relevant instans. Vi indhenter samtykke fra værge, hvis der er en sådan og hos beboeren, hvis denne kan forstå sagen."
- "Ingen standardbreve/procedure. Vi svarer ifølge anmodningen, dvs såvel via mail som telefon eller brev. Hvis jeg er i tvivl, henvender jeg mig til min nærmeste leder. Vi indhenter samtykke fra værge eller beboer, hvis beboer kan forstå sagen."
- "Vi henvender os mundtligt/telefonisk. Vi har ikke en fast procedure vi følger. Beboerne er ikke i stand til at give samtykke, men værger og/eller forældre er oftest inddraget."
- "Det er yderst sjældent forekommende, at vi skal indhente oplysninger fra handicapcenteret til brug for en borgers konkrete sag. Kontakten med handicapcenteret er centreret om 2 punkter: - visitationssager (skriftligt med handleplan og med beboers samtykke) – ansøgning om hjælpemidler."
- "Ingen standardprocedure eller standardbreve. Både mundtlig og skriftlig henvendelse. Inden for egen forvaltning/kommune indhentes ikke samtykke."
- "Det sker yderst sjældent at proceduren er at inst. Indhenter oplysninger. Det er primært proceduren at andre søger oplysninger på beboeren på inst. Her er proceduren at, er det fra samme forvaltningsenhed, så kan oplysninger udveksles frit. Det foregår altid skriftligt således at der kan lægges et kopi i beboersagen."
- "Ved visitation får vi sagsakter samlet sammen i visitationen. Efterfølgende har vi en samtale med borgeren og dennes pårørende. Aktuelt adspørger vi altid beboer om aktindsigt, hvilket vi som regel får samtykke til. Vi har hertil udfærdiget en samtykke erklæring som løbende fornyes. Uanset om vi har en underskrevet samtykke erklæring spørger vi altid borgeren om lov til at dele oplysninger med relevante samarbejdspartnere. Beboere ved ALT, og det forventes at en beboere som udgangspunkt deltager i møder der om-

handler denne. Udveksling af personfølsomme oplysninger foregår både på mail, brev og telefon."

- "Vi har endnu ikke stået i en situation hvor det har været os der skulle have oplysninger. Det er oftest os der leverer oplysninger i forbindelse med udarbejdelse af Handleplaner, i disse tilfælde er der altid en værge indover."
- "Det hele foregår typisk via. Telefon, når vi kontakter sagsbeh. efter at have modtaget en skriftlig indstilling. Vi beder om at få udleveret relevante sagsakter. Hvis nødvendigt, sørger sagsbeh. for samtykke."
- "Først indhentes samtykke fra borgeren til at drøfte vedkommendes situation med samarbejdspartnere. Dernæst indhentes oplysninger typisk pr. telefon eller pr. brev."
- "Vi indhenter ikke sådanne oplysninger."

Social- og handicapcentrene fik det samme spørgsmål.

Følgende bemærkninger hertil fremgår:

- "Som ofte er botilbudene en del af en løbende sagsbehandling der starter ved indstillingen til botilbud og hvor der udarbejdes en social handleplan. Der indhentes altid samtykke fra borgeren når der udveksles oplysninger, det kan både være mundtligt eller skriftligt. Ved mundtlig/skriftlig samtykke noteres dette altid i sagen. Der findes ingen standard procedure/breve i forbindelse med at udveksle oplysninger. Alle sager behandles individuelt. Alle beboerne i botilbudet underskrive samtykkeerklæring når de flytter ind så hjemmevejlederne kan kontakte de relevante samarbejdspartnere."
- "VT i City har ikke en standard procedure som følges, det vurderes i den enkelte konkrete sag om der er tale om samme forvaltningsenhed, hvis ikke indhentes samtykke. Der anvendes standard samtykkeerklæring. Hvis der er tale om en anden forvaltningsenhed eller et privat tilbud indhentes samtykke."
- "Voksenteam (VT) på Østerbro vurderer først, om der er tale om samme forvaltningsenhed eller der er tale om f.eks. et privat botilbud. VT anvender standard samtykkeerklæring. VT henvender sig både mundtligt/telefonisk og skriftligt. VT indhenter samtykke fra borgeren, hvis der ikke er tale om samme forvaltningsenhed."
- "Vi har ikke standardprocedure og anvender ikke standardbreve. Generelt henvender vi os skriftligt til den pågældende forvaltningsmyndighed. Ja. Vi indhenter altid samtykke fra den pågældende borger."
- "Nej. Nej. Begge dele. Ikke altid. Sagsbehandlerne er ikke altid opmærksom på dette og dette begrundes med at vi betaler for opholdet/ har visiteret til opholdet, og dermed opfatter sagsbehandleren som en aktiv aktør i sagen men et indforstået samtykke."
- "Når borgeren indstilles til bo-tilbud gøres dette via den sociale handleplan. Dette er standard og heri ligger også at borgeren giver samtykke til at der udveksles oplysninger i sagen."

Det kan konstateres, at der overordnet er overensstemmelse mellem botilbudene og social- og handicapcentrenes besvarelser.

Jeg bemærker, at der synes at være et vist overlap mellem besvarelserne i dette og nedenstående spørgsmål.

Hvordan ekspederer I en anmodning om oplysninger fra socialcentrets voksenteam eller handicapcentret?

- *har I standardprocedurer, som I skal følge?*
- *anvender I standardbreve?*
- *henvender I jer mundtligt/telefonisk eller skriftligt til den pågældende forvaltningsenhed?*
- *indhenter I en samtykke fra den pågældende borger/beboer, som sagen vedrører?*

50 af forvaltningens decentrale centre og botilbud har svaret på dette spørgsmål. 7 har ikke svaret spørgsmålet.

Følgende bemærkninger fremgår:

- "Som hovedregel foregår indhentninger af oplysninger fra social- eller handicapcentre pr. telefon. Da der er tale om samme forvaltning anmodes der i den sammenhæng ikke om samtykkeerklæring, medmindre der opstår tvivl om henvendelsens legitimitet."
- "Vi sender ikke personfølsomme oplysninger pr. mail."
- "Vi indhenter samtykke fra den pågældende beboer. Beder altid den enkeltes sagsbehandler om at komme til beboeren."
- "(A) har standardprocedure i forhold til videregivelse af informationer. Vi har skriftlig samtykkeerklæring og sikrer altid mundtligt samtykke fra den aktuelle beboer. Og denne praksis gælder henvendelse fra alle instanser og pårørende. Vi informerer og involverer altid beboerne om, hvem vi har talt med og hvad der er talt om, uanset, at vi har fået samtykke skriftligt og mundtligt. Vi korresponderer såvel; mundtligt, telefonisk og skriftligt med Distriktspsykiatriske Centre, sagsbehandlere og hospitaler."
- "Vi indhenter altid samtykke hos beboerne og så vidt muligt deltager beboerne selv. Det er ofte telefonisk kontakt."
- "Vi indhenter altid samtykke hos beboerne og så vidt muligt deltager beboerne selv. Vi henvender os oftest telefonisk."
- "Ingen standartbreve sagen vurderes enkeltvis."
- "Igen er det normalt vores socialrådgiver, der tager sig af opgaven, og vedkommende aftaler/indhenter altid samtykke fra beboeren. Nogen gange er der tale om skriftlig henvendelse andre gange telefonisk henvendelse."
- "Borgeren er almindelig selv deltagende eller orienteres denne om at der er udleveret information."
- "Mundtligt telefonisk med borgerens samtykke."
- "Vi besvarer en sådan henvendelse sammen med beboeren. Alternativt indhenter vi samtykke. Mundtligt eller skriftligt kommer an på situationen. Vi har ikke standardprocedure. Jeg kan aldrig mindes at et socialcenter har henvendt sig, med mindre beboeren selv har startet en sag."
- "Som det første kræver vi at voksenteam eller andet kan fremvise samtykke fra beboerne."
- "Der er ikke standardprocedurer, hvilket betyder at anmodning om fremsendelse/afgivelse af oplysninger sker såvel mundtligt som skriftligt."
- "Henvendelserne sker oftest skriftligt med brug af formularer. Der indhentes samtykke fra beboeren, som underskriver de pågældende formularer."
- "Vi indhenter samtykke fra beboeren og har oftest telefonisk eller kontakt pr mail med sagsbehandlere."
- "Ingen standartprocedure. Som ovenfor, er det meget vanskeligt at få kontakt med sagsbehandlere. Ja, der bliver indhentet samtykke af beboerne."
- "Vi har specielt procedure der hvor forvaltningsenheden decideret spørger til hvilke problematikker vi ser hos de voksne eller børnene. Her oplyser vi om at vi kan fremsende en skriftlig udtalelse og fremsende til dem, efter at den er gennemgået med de voksne. Dette vil typisk være i forhold til Børn&familieteamet. Vi sender aldrig noget ud af huset uden at det er gennemgået med de voksne eller aftalt at vi gør det. Det skal dog nævnes at vi i samarbejdes ånd, kan give oplysninger til voksenteamet, uden af kvinden/manden ved det, hvis de f.eks. ikke er tilstede, er forsvundet eller lign."
- "Vi får sjældent disse henvendelser, men udvekslingen af oplysninger sker almindeligvis efter en dialog med brugeren f.eks. i.f.t. at soc.cent. ønsker en støtteskrivelse til brug for boliginstilling. (A) finder det generelt problematisk, at det med den elektroniske journal faktisk er åbnet op for, at vi kan læse oplysninger om brugeren, vi ikke mener, vi burde have adgang til. Endvidere, at vi faktisk bør videregive oplysninger, som kan bruges i en myndighedsafgørelse, f.eks. om en bruger skal på ferie. Her gør vi brugeren opmærksom på, at hun har oplysningspligt, men mener ikke, at det er os, der skal videregive denne oplysning. Dette har en betydning for brugerens retssikkerhed at vide "at alt, hvad de har fortalt os ikke videregives". Det handler om tilliden til medarbejderne, og at man kan åbne op for dybt fortrolige forhold, der ikke blot videregives til andre, selvom vi er samme forvaltningsmyndighed. I dette er vi naturligvis klar over vores forpligtelse til at underrette, såfremt der er bekymring for et barn."

- "Det er ikke noget, vi har været ude for. Vi har ingen standardprocedure, socialcentret eller handicapcentret henvender sig til beboeren selv. Hvis situationen skulle opstå, vil vi henvende os mundtligt/telefonisk efter indhentet samtykke fra beboeren."
- "Anmodninger er yderst sjældent forekommende, udover handicapcenterets (ved sagsbehandler) deltagelse i beboernes årlige handleplansmøde, hvor også beboeren er tilstede."
- "Der forefinder altid en samtykke fra den aktuelle beboer. Beboere informeres altid om kontakt til relevante samarbejdspartnere. Henvendelse foregår pr. brev, mail eller telefon."
- "Først drøftes anmodningen fra socialcentret med borgeren, og der indhentes dermed samtykke til at udveksle oplysningerne. Såfremt borgeren ikke vil give samtykke (har vi aldrig været ude for) ville vi kontakte socialcentret og orientere om at borgeren ikke ønsker at give samtykke til udveksling af oplysninger. Vi har ingen standardbreve."
- "Vores standardprocedure er at der altid skal i indhentes skriftligt samtykke fra b.b. før vi udveksler oplysninger."
- "Vi har ikke modtaget sådanne anmodninger."

Social- og handicapcentre fik det samme spørgsmål.

Følgende bemærkninger hertil fremgår:

- "VT i City har ikke en standardprocedure. Der anvendes standart samtykkeerklæring. VT henvender sig enten mundtligt/telefonisk eller skriftligt. Ja VT indhenter samtykke fra den pågældende borger, som sagen vedrører hvis anden forvaltningsenhed."
- "VT har ikke en standartprocedure, men vi vurderer i hver enkelt sag om der er tale om samme forvaltningsenhed. Hvis ikke benyttes standart samtykkeerklæring. VT kan henvende sig enten mundtligt/telefonisk eller skriftligt. Hvis der er tale om en anden forvaltningsenhed indhenter VT samtykke fra den borger, som sagen vedrører."
- "Vi har ikke standardprocedure og anvender ikke standardbreve. Vi henvender os generelt skriftligt til pågældende forvaltningsmyndighed. Ja. der indhentes altid samtykke fra den pågældende borger."
- "Såfremt der foreligger samtykke i sagen, er det kontaktpersonen i voksenteam, der har dialogen med botilbuddet. Det kan være skriftligt eller mundtligt. Standard er socialforvaltningens samtykkeerklæring."

Det kan konstateres, at der overordnet er overensstemmelse mellem botilbudene og social- og handicapcentrenes besvarelser.

Jeg bemærker, at der synes at være et vist overlap mellem besvarelserne i dette og ovenstående spørgsmål.

Til social- og handicapcentre forelå desuden et yderligere spørgsmål:

Pr. 1. juli 2009 reguleres al udveksling af oplysninger mellem forvaltningsmyndigheder af persondataloven. Forvaltningslovens § 28 er således blevet ændret pr. 1. juli 2009. Har I modtaget generel information om de nye reglers anvendelse i forbindelse med denne lovændring?

Hertil har 2 forvaltningsenheder svaret benægtende, 4 forvaltningsenheder svarede bekræftende på spørgsmålet.

Af 6 besvarelser oplyser 33,3 %, at de ikke har modtaget generel information om de nye reglers anvendelse i forbindelse med lovændringen den 1. juli 2009.

Øvrige bemærkninger

I spørgeskemaerne var der mulighed for at tilføje yderligere oplysninger. Disse er gengivet nedenfor:

Fra botilbudene:

- "Værger vil altid blive orienteret... Vi hilser retningslinjer velkomment på i forskellige hverdagsbegivenheder, indlæggelser – flytning – arvesager (værgemålsloven) revisitsationer – generelle retningslinier (hjælpeværktøjer) til personalet."
- "Det er ikke lovgivningen der i sig selv giver problemerne, men manglende indsigt i lovgivningen hos enkelte sagsbehandlere."
- "Generelt er samarbejdet omkring udveksling af oplysninger med SOF problemfrit og smidigt. Samarbejdet med specielt sygehusene er noget mere svingende. Det er bedst med psykiatrien og ofte mere vanskeligt med somatikken. Kriminalforsorgen kan tilsvarende være noget vanskelig at samarbejde med. Det er en standardprocedure, at hver beboer i forbindelse med indskrivning skal skrive under på en erklæring, der giver herberget ret til at indhente relevante oplysninger om ham/hende hos offentlige myndigheder. Denne erklæring sendes/faxes på anmodning til den myndighed, hvorfra oplysningerne ønskes."
- "Vi har forstået at vi er en del af en enhedsforvaltning (SOF) og derfor kan udveksle oplysninger."
- "Vi italesætter hyppigt, hvordan vi skal forholde os omkring tavshedspligt."
- "Alle medarbejdere er bekendt med tavshedspligten og skriver ved ansættelsens start under på brev om tavshedspligt. Der er generel usikkerhed om regelgrundlaget for indhentelse og videregivelse af oplysninger."
- "Generelt vurderer vi, at lovgivningens krav fungerer godt. Det er en naturlig ting i hverdagen, hele tiden at sikre sig at borgeren i størst muligt omfang inddrages i egen sagsbehandling."
- "Umiddelbart kan vi ikke se relevansen i spørgeskemaet, da vi ikke mener at have sager af den art, der beskrives."

Fra social- og handicapcentre:

- "Hvilke eventuelle initiativer har forvaltningen iværksat for at implementere ændringen af forvaltningslovens § 28, som trådte i kraft den 1. juli 2009? Vi har lige modtaget orienteringen om ændringen. Retningslinjer vedr. retssikkerhedsloven og Forvaltningsloven bliver løbende drøftet på hjemmevejledermøderne. Ændringerne vil blive drøftet på næste hjemmevejledermøde. Generelt oplever vi ikke her på Centeret at der er tvivl om hvornår der skal indhentes samtykke fra en borger om at videregive og/eller indhente oplysninger. Hvis der opstår tvivl drøftes sagen med teamchef eller faglig koordinator. Dette er dog oftest, hvis der er bekymringer for borgeren og man vil kontakte borgers egen læge eller hospital og ikke har samtykke."
- "Indenfor forvaltningsgrene i Københavns Kommune, eksempelvis BIF og SOF, er der tilfælde hvor der udveksles oplysninger, netop for at muliggøre en hurtig håndtering af problematikker borgeren måtte stå med. Voksenteam kunne ønske at der på baggrund af nærværende undersøgelse af Borgerrådgiveren netop kunne vurderes, hvorvidt der skulle stilles nye retningslinjer op for udveksling af oplysninger mellem forvaltningsgrene i samme kommune."

5.2.1 Opsamling og vurdering af besvarelsene

Det generelle billede af undersøgelsen viser, at de decentrale enheder ikke i almindelighed oplever lovgivningens krav om tavshedspligt og videregivelse af oplysninger som en hindring for sagsbehandlingen.

Ligeledes har flertallet oplyst at have adgang til retningslinjer fra direktionen og information om reglerne.

Af 57 besvarelser har 45,6 % ikke retningslinjer for udvekslingen af oplysninger.

Jeg bemærker, at der ikke fra direktionens side er lavet retningslinjer til brug for forvaltningens decentrale enheder.

19,3 % har oplyst, at de ikke har adgang til tilstrækkelig information om lovgivningens krav ved udveksling af oplysninger, og 33,9 % har oplyst, at medarbejderne generelt er i tvivl om, hvilke krav lovgivningen stiller i forbindelse med udveksling af oplysninger.

Besvarelsene viser, at der findes et ikke ubetydeligt mindretal, der ikke har tilstrækkelig adgang til information og forståelse for reglerne.

26,3 % af de adspurgte enheder oplever, at lovgivningens krav ved udveksling af oplysninger sinker processen og en hurtig indsats i den konkrete sag, mens 15,8 % oplever, at lovgivningens krav ved udveksling af oplysninger generelt besværliggør behandlingen af en sag.

19,3 % oplever, at lovgivningens krav generelt besværliggør samarbejdet mellem de involverede forvaltningsenheder.

Der eksisterer således et ikke ubetydeligt mindretal blandt enhederne, der oplever, at lovgivningens krav ved videregivelse af oplysninger besværliggør og sinker sagsbehandlingen samt besværliggør samarbejdet mellem de involverede forvaltningsenheder.

Ud fra besvarelsene kan følgende konstateres om den typiske sagsgang ved indhentning af oplysninger til brug for en konkret sag fra en anden decentral myndighed samt ved ekspedition af en anmodning om oplysninger fra en decentral myndighed:

For de flestes vedkommende anvendes både skriftlige og telefoniske henvendelser. Som hovedregel indhentes altid samtykke fra borgeren. De fleste anvender standarderklæringer for samtykke, hvor beboeren kan krydse af, hvilke oplysninger og til hvem der må videregives.

Af social- og handicapcentrenes besvarelser finder 33,3 %, at de ikke har modtaget generel information om de nye reglers anvendelse i forbindelse med lovændringen den 1. juli 2009. Her bør det lave antal besvarelser tillægges vægt, idet de 33,3 % udgør 2 af 6 besvarelser.

5.3 Forvaltningens vurdering

Som det fremgår i kapitel 2 indhentede Borgerrådgiveren også en udtalelse fra Socialforvaltningens direktion. Udtalelsen er afgivet efter, at botilbud samt social- og handicapcentre har afgivet deres besvarelser, hvorfor direktionen har haft mulighed for at tage disse i betragtning.

"Hvorvidt forvaltningen har retningslinier for udveksling af oplysninger i forvaltningen, herunder mellem botilbud, de decentrale centre og centralforvaltningen?"

Forvaltningen har oplyst følgende herom:

"Socialforvaltningen kan til besvarelse af Borgerrådgiverens spørgsmål oplyse, at der i et vist omfang findes retningslinjer for udveksling af oplysninger i forvaltningen, herunder mellem botilbud, de decentrale centre og centralforvaltningen, men ikke generelt fastsatte retningslinjer. En del af de decentrale enheder (botilbud/-centre) har udarbejdet egne retningslinjer vedrørende udveksling af oplysninger.

De decentrale enheder har i flere tilfælde bedt centralforvaltningen om at gennemgå deres retningslinjer med henblik på at få sikkerhed for, at de er i overensstemmelse med lovgivningen."

"Hvordan sikrer forvaltningen, at lovgivningens krav ved udveksling af oplysninger mellem botilbudene, de decentrale centre og centralforvaltningen overholdes?"

Forvaltningen har oplyst følgende herom:

"Socialforvaltningen har gennem en dialog med de decentrale enheder indtryk af, at lovgivningens krav ved udveksling af oplysninger mellem botilbudene, de decentrale centre og centralforvaltningen overholdes idet der lokalt er et godt kendskab til reglerne."

"Hvordan sikrer forvaltningen, at lovgivningens krav ved udveksling af oplysninger mellem Socialforvaltningen og en anden af kommunens forvaltninger overholdes?"

Forvaltningen har oplyst følgende herom:

"Socialforvaltningen sikrer i ansøgningssager, at lovgivningens krav ved udveksling af oplysninger mellem Socialforvaltningen og en anden af kommunens forvaltninger primært overholdes ved anvendelse af samtykkeskema som underskrives eller udleveres til borgeren, inden der udveksles oplysninger. Samtykkeskemaet er tilgængeligt på Socialforvaltningens hjemmeside under Op-gaveløsning / Borger- og Brugerbetjening / BIF-SOF samarbejde / samtykkeerklæringer.

Endvidere indhentes der nødvendige fuldmagter, når f.eks. forældre eller andre pårørende henvender sig på borgerens vegne. Såfremt samtykke ikke er nødvendigt forholder forvaltningen sig til principperne i Forvaltningslovens § 32 og sikrer sig, at kun nødvendige oplysninger udveksles."

"Oplever forvaltningen, at lovgivningens krav ved udveksling af oplysninger sinker processen for en hurtig indsats i de konkrete sager, når det drejer sig om indhentelse af oplysninger internt i forvaltningen mellem decentrale enheder og centralforvaltningen?"

Forvaltningen har oplyst følgende herom:

"Lovgivningens krav ved udveksling af oplysninger internt i forvaltningen mellem decentrale enheder og centralforvaltningen forsinkes efter Socialforvaltningens opfattelse ikke processen for en hurtig indsats i de konkrete sager, når det drejer sig om indhentelse af oplysninger. Dette skyldes, at Socialforvaltningen betragter alle dele af forvaltningen som den samme forvaltningsmyndighed og forvaltningsenhed."

"Oplever forvaltningen, at lovgivningens krav ved udveksling af oplysninger sinker processen for en hurtig indsats i de konkrete sager, når det drejer sig om indhentelse af oplysninger mellem Socialforvaltningen og en anden af kommunens forvaltninger?"

Forvaltningen har oplyst følgende herom:

"Lovgivningens krav ved udveksling af oplysninger mellem Socialforvaltningen og en anden af kommunens forvaltninger sinker i visse tilfælde processen for en hurtig indsats i de konkrete sager, når det drejer sig om indhentelse af oplysninger. Det kan f.eks. være førtidspensionssager, der alle er resultatet af et arbejde i og et samarbejde mellem BIF og SOF. Det medfører også at samarbejdet mellem de involverede forvaltningsenheder besværliggøres."

"Oplever forvaltningen, at lovgivningens krav ved udveksling af oplysninger generelt besværliggør behandlingen af en sag?"

Forvaltningen har oplyst følgende herom:

"Socialforvaltningen oplever endvidere, at lovgivningens krav ved udveksling af oplysninger generelt besværliggør behandlingen af en sag på samme måde, som de stadig stigende krav til formaliteten af sagsbehandlingen vanskeliggør indsatsen med at finde en hurtig og rigtig løsnings på sagens substans. I det hele taget er det Socialforvaltningens opfattelse, at der i praksis er et svært dilemma mellem borgerens reelle og formelle retssikkerhed."

”Oplever forvaltningen, at lovgivningens krav ved udveksling af oplysninger generelt besværliggør samarbejdet mellem de involverede forvaltningsenheder?”

Forvaltningen har ikke besvaret dette spørgsmål.

”Hvilke eventuelle initiativer har forvaltningen iværksat for at implementere ændringen af forvaltningslovens § 28, som trådte i kraft den 1. juli 2009?”

Forvaltningen har oplyst følgende herom:

”Det kan endelig oplyses, at Socialforvaltningen har orienteret de lokale centre incl. Rådgivningscenter og Handicapcenter og de centrale kontorer om Borgerrådgiverens redegørelse for ændringerne i lovgivningen.

Derudover har Socialforvaltningen særskilt orienteret de decentrale enheder, de lokale centre incl. Rådgivningscenter og Handicapcenter og de centrale kontorer om ændringen af forvaltningslovens § 28 om videregivelse af oplysninger.

Socialforvaltningen vurderer, at der var sket en lempelse ved, at bestemmelsen i den tidligere § 28, stk. 5 om, at samtykket bortfalder efter senest 1 år, var ophævet.

Konsekvensen heraf er efter Socialforvaltningens opfattelse at samtykke ikke længere automatisk skal fornyes efter 1 år, således at automatiske procedurer hertil kan ændres. Det betyder dog ikke, at samtykke nu kan anses for gældende for altid. For det første skal der ske en vurdering i forhold til den løbende kontakt med borgeren, således at samtykket skal fornyes, såfremt der sker væsentlig ændringer i relation hertil. Dernæst må samtykke som udgangspunkt indtil videre fornyes senest hver 3. år, jf. en analogi til forældelsesreglerne.

Endvidere er der efter Socialforvaltningens opfattelse sket en præcisering af, at der ved samtykke forstås enhver frivillig, specifik og informeret viljestilkendegivelse, hvorved den, oplysningen angår, indvilger i, at oplysningen videregives. Det betyder, at kravet til skriftlighed i princippet er lempet, men indtil videre benyttes de gældende samtykkeerklæringer af informationsmæssige og bevismæssige årsager.”

5.3.1 Forvaltningens spørgsmål til Borgerrådgiveren

Forvaltningen stillede i deres udtalelse følgende spørgsmål til Borgerrådgiveren:

”Afslutningsvis her skal henvises til den problemstilling, som bocentret Hedelund har rejst, nemlig embedslægens krav om, at der altid skal indhentes samtykke fra beboere ved henvendelse til læge eller anden sundhedsperson, uanset om beboeren forinden måtte have underskrevet en generel samtykkeerklæring om indhentning/videregivelse af helbredsoplysninger.

Som det fremgår af Hedelunds spørgeskemabesvarelse har embedslægen på den baggrund anbefalet over for Hedelund, at man undlader at benytte generelle samtykkeerklæringer.

Socialforvaltningen er ikke enig i denne anbefaling, idet vi finder, at sådanne generelle samtykkeerklæringer stadig kan have værdi. Om ikke andet, så udgør de en anledning for beboeren til at forholde sig generelt til spørgsmålet om videregivelse af helbredsoplysninger.

Forvaltningen er interesseret i at høre Borgerrådgiverens opfattelse af, hvorvidt forvaltningen skal følge den hidtidige praksis vedr. udarbejdelse af generelle samtykkeerklæringer, eller vi skal følge embedslægens anbefaling om at ophøre med brugen af sådanne erklæringer.”

Bocenter Hedelund skriver under eventuelle øvrige bemærkninger følgende:

“De seneste 3 år har Embedslægen ved tilsynsbesøget på Bocenter Hedelund anbefalet, at vi undlader at lave samtykkeerklæringer, da Embedslægen finder dem værdiløse og i værste fald modvirker sin hensigt, idet Embedslægen/Sundhedsstyrelsen mener, at samtykkeerklæringer kan sløve medarbejdernes opmærksomhed ift. at indhente konkret samtykke i hvert enkelt tilfælde/situation.

Samtidig anbefaler Socialforvaltningen, at der fortsat anvendes samtykkeerklæringer af informationsmæssige og bevismæssige årsager.

“Dette skaber tvivl i organisationen om, hvilke anbefalinger vi skal følge ift. samtykkeerklæringer.”

Hertil kan Borgerrådgiveren svare følgende:

Borgerrådgiveren har ikke til brug for denne undersøgelse haft en række sager til gennemsyn. Borgerrådgiveren kan således ikke som Embedslægen konstatere, om anvendelsen af Socialforvaltningens samtykkeerklæringer sløver medarbejdernes opmærksomhed i forhold til at indhente et konkret samtykke i hvert enkelt tilfælde.

Hvad angår udveksling af oplysninger for patienter, finder sundhedslovens kap. 9 om tavshedspligt, videregivelse og indhentning af helbredsoplysninger mv., lovbekendtgørelse af 13. juli 2010 nr. 913, anvendelse.

Sundhedslovens bestemmelser om videregivelse af oplysninger skal sikre en bedre retsstilling for patienten end persondataloven, idet denne finder anvendelse, såfremt sundhedslovens regler giver patienten en dårligere retsstilling.

Videregivelse af helbredsoplysninger mv. i forbindelse med behandling af patienter

“§ 41. Med patientens samtykke kan sundhedspersoner videregive oplysninger til andre sundhedspersoner om patientens helbredsforhold, øvrige rent private forhold og andre fortrolige oplysninger i forbindelse med behandling af patienten eller behandling af andre patienter.

Stk.2. Videregivelse af de i stk. 1 nævnte oplysninger kan uden patientens samtykke ske, når

- 1) det er nødvendigt af hensyn til et aktuelt behandlingsforløb for patienten, og videregivelsen sker under hensyntagen til patientens interesse og behov,
- 2) videregivelsen omfatter et udskrivningsbrev fra en læge, der er ansat i sygehusvæsenet, til patientens alment praktiserende læge eller den praktiserende speciallæge, der har henvist patienten til sygehusbehandling,
- 3) videregivelsen omfatter et udskrivningsbrev fra en læge, der er ansat på privatejet sygehus, klinik m.v., til de i nr. 2 nævnte læger, når behandlingen er ydet efter aftale med et regionsråd eller en kommunalbestyrelse i henhold til denne lov.
- 4) videregivelsen er nødvendig til berettiget varetagelse af en åbenbar almen interesse eller af væsentlige hensyn til patienten, herunder en patient, der ikke selv kan varetage sine interesser, sundhedspersonen eller andre eller
- 5) videregivelsen sker til patientens alment praktiserende læge fra en læge, der virker som stedfortræder for denne.

Stk.3. Patienten kan frabede sig, at oplysninger efter stk. 2, nr. 1-3, videregives.

Stk.4. Den sundhedsperson, der er i besiddelse af en fortrolig oplysning, afgør, hvorvidt videregivelse efter stk. 2 er berettiget.

Stk.5. Såfremt der videregives oplysninger efter stk. 2, nr. 4, skal den, oplysningen angår, snarest muligt herefter orienteres om videregivelsen og formålet hermed, medmindre orientering kan udelades efter anden lovgivning eller af hensyn til offentlige eller private interesser svarende til dem, der beskyttes i denne lovgivning.

Stk.6. Ministeren for sundhed og forebyggelse fastsætter nærmere regler om videregivelse af helbredsoplysninger m.v. efter denne bestemmelse, herunder om videregivelsens omfang og om gennemførelsen heraf.”

Udgangspunktet er således, at patienten skal give samtykke for videregivelse af oplysninger til andre sundhedspersoner i forbindelse med behandling af patienter.

Det fremgår af sundhedslovens § 41, stk. 2, nr. 1, at sundhedspersonen kan videregive oplysninger om patienten uden den pågældendes udtrykkelige samtykke, når det er nødvendigt i et aktuelt behandlingsforløb, idet det forudsættes at ske af hensyn til patientens interesser og behov.

Oplysninger, eksempelvis i patientens journal, der ikke er nødvendige for patientens behandlingsforløb, må ikke videregives, jf. § 41, stk. 2, nr. 1 modsætningsvis.

Patienten kan på ethvert tidspunkt frabede sig, at oplysningerne videregives, jf. § 41, stk. 3. Denne sikkerhed for patientens selvbestemmelsesret medfører, at bestemmelsen i § 41, stk. 2, nr. 1 kan anvendes i forhold til patienter, der er i stand til eller har mulighed for at frabede sig videregivelsen efter stk. 3. Således er videregivelse af oplysninger under behandling baseret på et stiltiende samtykke fra patienten. Har patienten ikke muligheden for at frabede sig videregivelsen, må myndigheden undersøge muligheden for at videregive oplysninger efter § 41, stk. 2, nr. 3.

Samtykket efter § 41 kan være mundtligt eller skriftligt, jf. § 42, stk. 1, 1. pkt. Samtykket skal indføres i patientjournalen, jf. § 42, stk. 1, 2. pkt.

Indhentning af elektroniske helbredsoplysninger mv. i forbindelse med behandling af patienter

”§ 42 a. Læger og sygehusansatte tandlæger kan ved opslag i elektroniske systemer i fornødent omfang indhente oplysninger om en patients helbredsforhold, øvrige rent private forhold og andre fortrolige oplysninger, når det er nødvendigt i forbindelse med aktuel behandling af patienten.
Stk.2. Andre sundhedspersoner end de i stk. 1 nævnte kan ved opslag i elektroniske systemer, hvori adgangen for den pågældende sundhedsperson teknisk er begrænset til de patienter, der er i behandling på samme behandlingsenhed, som den pågældende sundhedsperson er tilknyttet, i fornødent omfang indhente oplysninger som nævnt i stk. 1 om aktuel behandling, når det er nødvendigt i forbindelse med aktuel behandling af patienten.

Stk.3. På behandlingssteder med elektroniske systemer, der kun indeholder oplysninger til brug for behandling, som gives på det pågældende behandlingssted, kan andre sundhedspersoner end de i stk. 1 nævnte, som er ansat på behandlingsstedet, ved opslag i sådanne systemer i fornødent omfang indhente oplysninger som nævnt i stk. 1, når det er nødvendigt i forbindelse med aktuel behandling af patienten. Dette gælder dog ikke, hvis behandlingsstedet har en i stk. 1 nævnt sundhedsperson ansat.

Stk.4. Ledelsen på et behandlingssted kan give tilladelse til, at enkelte eller grupper af sundhedspersoner, der er ansat på det pågældende behandlingssted, kan foretage opslag i elektroniske systemer efter stk. 1. Tilladelse efter 1. pkt. kan kun gives til sundhedspersoner, der har behov for at kunne foretage opslag efter stk. 1 med henblik på at kunne varetage de funktioner og opgaver, vedkommende er beskæftiget med. Beslutninger truffet efter 1. pkt. skal fremgå af en datasikkerhedsinstruks for behandlingsstedet. Beslutninger truffet efter 1. pkt. skal gøres offentligt tilgængelige.

Stk.5. Læger og sygehusansatte tandlæger kan endvidere indhente oplysninger som nævnt i stk. 1, hvis indhentningen er nødvendig til berettiget varetagelse af en åbenbar almen interesse eller af væsentlige hensyn til patienten, herunder en patient, der ikke kan varetage sine interesser, sundhedspersonen eller andre patienter. Tilsvarende gælder sundhedspersoner med tilladelse efter stk. 4. Tilsvarende gælder endvidere andre sundhedspersoner ved opslag i elektroniske systemer omfattet af stk. 2 og 3 på det behandlingssted, sundhedspersonen er ansat.

Stk.6. Uden for de i stk. 1 og 5 nævnte tilfælde kan læger og sygehusansatte tandlæger med patientens samtykke endvidere ved opslag i elektroniske systemer indhente oplysninger som nævnt i stk. 1 i forbindelse med behandling af patienter.

Stk.7. Patienten kan frabede sig, at en sundhedsperson indhenter oplysninger efter stk. 1-4.

Stk.8. Læger og sygehusansatte tandlæger kan under disses ansvar lade medicinstuderende indhente oplysninger efter stk. 1 og 5-7.

Stk.9. En sundhedsperson kan under dennes ansvar lade sekretærer yde teknisk bistand til opslag i oplysninger, som den pågældende sundhedsperson selv har adgang til, jf. stk. 1-8.”

Ved anvendelsen af elektroniske systemer er der adgang til meget store mængder af personoplysninger, hvorfor det fremgår, at der kun må indhentes oplysninger for læger og sygehusansatte tandlæger i "fornødent omfang", jf. § 42a, stk. 1 og for andre sundhedspersoner jf. § 42a, stk. 2.

Når patienten har mulighed for at stoppe indhentningen af oplysninger, er det vigtigt, at patienten informeres om indhentningen.

Muligheden for at indhente eller videregive oplysninger uden patientens samtykke efter § 41, stk. 2, nr. 4 og § 42a, stk. 5 findes, når det er nødvendigt til en berettiget varetagelse af en åbenbar almen interesse, eller af væsentlige hensyn til patienten, sundhedspersonen eller andre. Der er således to muligheder for ved meget tungtvejende hensyn at tilsidesætte tavshedspligten, selvom der ikke foreligger samtykke fra patienten i forbindelse med behandling.

Samtykket efter § 42a, stk. 6 eller patientens frabedelse af indhentning af oplysninger efter stk. 7 kan være mundtligt eller skriftligt, jf. § 42b, stk. 1, 1. pkt. Samtykket eller frabedelsen skal indføres i patientjournalen, jf. § 42b, stk. 1, 3. pkt.

Videregivelse af helbredsoplysninger mv. til andre formål

"§ 43. Med patientens samtykke kan sundhedspersoner til andre formål end behandling videregive oplysninger om patientens helbredsforhold, øvrige rent private forhold og andre fortrolige oplysninger til myndigheder, organisationer, private personer m.fl.

Stk.2. Videregivelse af de i stk. 1 nævnte oplysninger kan uden patientens samtykke ske, når

1) det følger af lov eller bestemmelser fastsat i henhold til lov, at oplysningen skal videregives og oplysningen må antages at have væsentlig betydning for den modtagende myndigheds sagsbehandling,

2) videregivelsen er nødvendig for berettiget varetagelse af en åbenbar almen interesse eller af væsentlige hensyn til patienten, sundhedspersonen eller andre eller

3) videregivelsen er nødvendig for, at en myndighed kan gennemføre tilsyns- og kontrolopgaver.

Stk.3. Den sundhedsperson, der er i besiddelse af en fortrolig oplysning, afgør, hvorvidt videregivelse efter stk. 2 er berettiget.

Stk.4. Såfremt der videregives oplysninger efter stk. 2, nr. 2, skal den, oplysningen angår, snarest muligt herefter orienteres om videregivelsen og formålet hermed, medmindre orientering kan udelades efter anden lovgivning eller af hensyn til offentlige eller private interesser svarende til dem, der beskyttes i denne lovgivning."

Udgangspunktet for videregivelse af oplysninger til andre formål end behandling er ligeledes patientens samtykke, jf. § 43, stk. 1.

Ifølge § 43, stk. 2, nr. 1 kan videregivelse af oplysninger til andre formål end behandling ske uden patientens samtykke, såfremt det er af væsentlig betydning for den modtagende myndigheds sagsbehandling.

Denne videregivelse giver borgeren en dårligere retsstilling end forvaltningslovens § 29, stk. 2 i forhold til ansøgningssager, hvorfor forvaltningsloven med den bedre retsstilling finder anvendelse i dette tilfælde. Således kan der i ansøgningssager kun indhentes oplysninger med samtykke.

Samtykke efter § 43, stk. 1, skal som udgangspunkt være skriftligt, jf. § 44, stk. 1, 1. pkt. Udgangspunktet kan fraviges, når sagens karakter eller omstændighederne i øvrigt taler derfor, jf. § 44, stk. 1, 2. pkt. Samtykket skal indføres i patientjournalen, jf. § 44, stk. 1, 3. pkt. Efter stk. 2 bortfalder et samtykke efter § 43, stk. 1 senest 1 år efter, at det er givet.

Videregivelse af helbredsoplysninger til pårørende og læge vedrørende afdøde patienter

"§ 45. En sundhedsperson kan videregive oplysninger om en afdød patients sygdomsforløb, dødsårsag og døds måde til afdødes nærmeste pårørende, afdødes alment praktiserende læge og den læge, der havde afdøde i behandling, såfremt det ikke må antages at stride mod afdødes ønske og

hensynet til afdøde, eller andre private interesser ikke taler afgørende herimod. Der kan endvidere videregives oplysninger til afdødes nærmeste pårørende efter reglen i § 43, stk. 2, nr. 2.”

Reglen § 43, stk. 2, nr. 2 kan anvendes, hvis den afdødes pårørende eksempelvis ønsker hele journalen og ikke blot enkelte oplysninger. Et sådant ønske kan være aktuelt, såfremt de pårørende er af den opfattelse, at patienten er fejlbehandlet.

5.4 Opsamling og konklusioner

5.4.1 Generelle bemærkninger

Det generelle billede af undersøgelsen viser, at Socialforvaltningens decentrale enheder ikke i almindelighed oplever lovgivningens krav om tavshedspligt og videregivelse af oplysninger som en hindring for sagsbehandlingen.

Ligeledes har flertallet oplyst at have adgang til information om reglerne.

5.4.2 Om de konkrete spørgsmål

Tallene i () er resultaterne af en tilsvarende undersøgelse ved Sundheds- og Omsorgsforvaltningen.

Er det kendskab til og forståelse af reglerne om videregivelse?

Flertallet har oplyst, at de har adgang til information om reglerne.

Af de adspurgte har 45,6 % (31,3 %) oplyst, at de ikke har retningslinjer for udvekslingen af oplysninger.

Jeg bemærker, at der ikke fra direktionens side er lavet retningslinjer til brug for forvaltningens decentrale enheder.

19,3 % (6,5 %) har oplyst, at de ikke har adgang til tilstrækkelig information om lovgivningens krav ved udveksling af oplysninger, og 33,9 % (21,3 %) har oplyst, at medarbejderne generelt er i tvivl om, hvilke krav lovgivningen stiller i forbindelse med udveksling af oplysninger.

Besvarelsene viser, at der findes et ikke ubetydeligt mindretal, der ikke har tilstrækkelig adgang til information og forståelse for reglerne. Dette peger på et øget behov for information om reglerne.

Skaber den praktiske anvendelse af reglerne problemstillinger hos de decentrale enheder?

26,3 % (31,9 %) af de adspurgte enheder oplever, at lovgivningens krav ved udveksling af oplysninger sinker processen og en hurtig indsats i den konkrete sag, mens 15,8 % (21,7 %) oplever, at lovgivningens krav ved udveksling af oplysninger generelt besværliggør behandlingen af en sag.

19,3 % (13 %) oplever, at lovgivningens krav generelt besværliggør samarbejdet mellem de involverede forvaltningsenheder.

Der eksisterer således et ikke ubetydeligt mindretal blandt enhederne, der finder, at lovgivningens krav ved videregivelse af oplysninger besværliggør og sinker sagsbehandlingen samt besværliggør samarbejdet mellem de involverede forvaltningsenheder.

Ud fra besvarelsene kan konstateres følgende om den typiske sagsgang ved indhentning af oplysninger til brug for en konkret sag fra en anden decentral myndighed samt ved ekspedition af en anmodning om oplysninger fra en decentral myndighed:

For de flestes vedkommende anvendes både skriftlige og telefoniske henvendelser. Som hovedregel indhentes altid samtykke fra borgeren. De fleste anvender standarderklæringer for samtykke, hvor beboeren kan krydse af, hvilke oplysninger og til hvem der må videregives.

Hvordan er samarbejdet om information mellem direktionen og de decentrale enheder?

Jeg noterer, at Socialforvaltningen oplyser, at forvaltningen på baggrund af gennemgangen af besvarelserne af Borgerrådgiverens spørgeskemaer vil tage initiativ til at få sikret, at botilbudene fremover kender lovgivningen angående udveksling af oplysninger.

Jeg noterer desuden, at det er direktionens opfattelse, at kendskab til lovgivningen sikres ved løbende dialog. Imidlertid viser denne undersøgelse, at hver tredje center og botilbud vurderer, at deres medarbejdere generelt er i tvivl om, hvilke krav lovgivningen stiller ved udveksling af oplysninger.

Jeg anbefaler derfor, at forvaltningen overvejer eventuelle yderligere skridt for at sikre kendskab til lovgivningen om tavshedspligt og videregivelse af oplysninger.

Jeg kan i den forbindelse oplyse, at Sundheds- og Omsorgsforvaltningen allerede har udarbejdet nogle overskuelige og let forståelige vejledninger om reglerne, som eventuelt kan give inspiration til form og indhold.

Jeg noterer mig, at forvaltningen i brev modtaget ved Borgerrådgiveren den 29. april 2011 oplyser, at forvaltningen som følge af Borgerrådgiverens anbefaling har indhentet Sundheds- og Omsorgsforvaltningens vejledninger om reglerne. Forvaltningen oplyser, at disse vejledninger sammen med Borgerrådgiverens analyse af besvarelserne ovenfor vil danne inspiration for udarbejdelse af vejledninger til medarbejderne i Socialforvaltningen.

Det fremgår af forvaltningens besvarelse af 18. september 2009, at forvaltningen ikke i god tid inden lovændringens ikrafttræden den 1. juli 2009 havde informeret de decentrale enheder om lovændringen. Efterfølgende orienterede forvaltningen de decentrale enheder om dette gennem Borgerrådgiverens redegørelse for ændringerne i lovgivningen.

Jeg anbefaler, at forvaltningen fremover overvejer at tage forholdsregler for at sikre, at information om relevant ny lovgivning når ud til de decentrale enheder inden ikrafttrædelse.

BILAG (SPØRGESKEMAER)

Spørgeskema til alle socialcentre (voksenteam) og handicapcentre i Københavns Kommune i anledning af Borgerrådgiverens generelle egen driftundersøgelse vedrørende overholdelse af reglerne om tavshedspligt og videregivelse af oplysninger på socialforvaltningens område

Formålet med dette spørgeskema er at få belyst kendskabet til lovgivningens regler om tavshedspligt og udveksling/videregivelse af oplysninger dels mellem de forskellige forvaltningsgrene og dels mellem to forvaltninger i Københavns Kommune.

Desuden ønske belyst, hvordan udvekslingen af oplysninger foregår i praksis, hvordan det påvirker sagsbehandlingen samt samarbejdet om sagen mellem medarbejderne i forvaltningen.

Besvarelsen vedrører (socialcentrets/handicapcentrets navn):

1. Har socialcentret/handicapcentret udstukket retningslinier for udveksling af oplysninger?	☐ nej ☐ ja
2.a Har centret adgang til tilstrækkelig information om lovgivningens krav ved udveksling af oplysninger?	☐ nej ☐ ja
2.b Er centrets medarbejdere generelt i tvivl om, hvilke krav lovgivningen stiller i forbindelse med udveksling af oplysninger?	☐ nej ☐ ja
3.a Oplever centret, at lovgivningens krav ved udveksling af oplysninger sinker processen og en hurtig indsats i de konkrete sager?	☐ nej ☐ ja Hvis ja: kort beskrivelse
3.b. Oplever centret, at lovgivningens krav ved udveksling af oplysninger generelt besværliggør behandlingen af en sag? Fx fordi I ikke får de nødvendige oplysninger?	☐ nej ☐ ja Hvis ja: Kort beskrivelse:
3.c Oplever centret, at lovgivningens krav ved udveksling af oplysninger generelt besværliggør samarbejdet mellem de involverede forvaltningsenheder?	☐ nej ☐ ja Hvis ja: Kort beskrivelse:

<p>4. Beskriv hvordan det foregår, når en sagsbehandler indhenter oplysninger til brug for en konkret sag fra et botilbud:</p> <ul style="list-style-type: none"> - har centret standardprocedurer, som I skal følge? - anvender centret standardbreve? - henvender centret sig mundtligt/telefonisk eller skriftligt til den pågældende forvaltningsenhed? - Indhenter centret et samtykke fra den pågældende borger, som sagen vedrører? 	Kort beskrivelse:
<p>5. Hvordan ekspederer centret en anmodning om oplysninger fra et botilbud?</p> <ul style="list-style-type: none"> - har centret standardprocedurer, som centret skal følge? - anvender centret standardbreve? - henvender centret sig mundtligt/telefonisk eller skriftligt til den pågældende forvaltningsenhed? - indhenter centret et samtykke fra den pågældende borger, som sagen vedrører? 	Kort beskrivelse:
<p>6. Pr. 1. juli 2009 reguleres al udveksling af oplysninger mellem forvaltningsmyndigheder af persondataloven. Forvaltningslovens § 28 er således blevet ændret pr. 1. juli 2009. Har I modtaget generel information om de nye reglers anvendelse i forbindelse med denne lovændring?</p>	☐ nej ☐ ja

Eventuelle øvrige bemærkninger:

Spørgeskema til samtlige botilbud (eksl. botilbud til børn og unge under 18 år) under socialforvaltningen i Københavns Kommune i anledning af Borgerrådgiverens generelle egen driftundersøgelse vedrørende overholdelse af reglerne om tavshedspligt og videregivelse af oplysninger på socialforvaltningens område

Formålet med dette spørgeskema er at få belyst kendskabet til lovgivningens regler om tavshedspligt og udveksling/videregivelse af oplysninger dels mellem de forskellige forvaltningsgrene og dels mellem to forvaltninger i Københavns Kommune.

Desuden ønske belyst, hvordan udvekslingen af oplysninger foregår i praksis, hvordan det påvirker sagsbehandlingen samt samarbejdet om sagen mellem medarbejderne i forvaltningen.

Besvarelsen vedrører (botilbudets navn):

1. Har I udstukket retningslinier for udveksling af oplysninger?	☐ nej ☐ ja
2.a Har I adgang til tilstrækkelig information om lovgivningens krav ved udveksling af oplysninger?	☐ nej ☐ ja
2.b Er medarbejderne generelt i tvivl om, hvilke krav lovgivningen stiller i forbindelse med udveksling af oplysninger?	☐ nej ☐ ja
3.a Oplever I, at lovgivningens krav ved udveksling af oplysninger sinker processen	☐ nej ☐ ja

og en hurtig indsats i den konkrete sag?	Hvis ja: kort beskrivelse
3.b. Oplever I, at lovgivningens krav ved udveksling af oplysninger generelt besværliggør behandlingen af en sag? Fx fordi I ikke får de nødvendige oplysninger?	☐ nej ☐ ja Hvis ja: Kort beskrivelse:
3.c Oplever I, at lovgivningens krav ved udveksling af oplysninger generelt besværliggør samarbejdet mellem de involverede forvaltningsenheder?	☐ nej ☐ ja Hvis ja: Kort beskrivelse:
4. Beskriv hvordan det foregår, når I indhenter oplysninger til brug for en borgers/beboers konkrete sag fra socialcentrets voksenteam eller handicapcentret: <ul style="list-style-type: none"> - har I standardprocedurer, som I skal følge? - anvender I standardbreve? - henvender I jer mundtligt/telefonisk eller skriftligt til den pågældende forvaltningsenhed? - Indhenter I et samtykke fra den pågældende borger/beboer, som sagen vedrører? 	Kort beskrivelse:
5. Hvordan ekspederer I en anmodning om oplysninger fra socialcentrets voksenteam eller handicapcentret? <ul style="list-style-type: none"> - har I standardprocedurer, som I skal følge? 	☐ nej ☐ ja Kort beskrivelse:

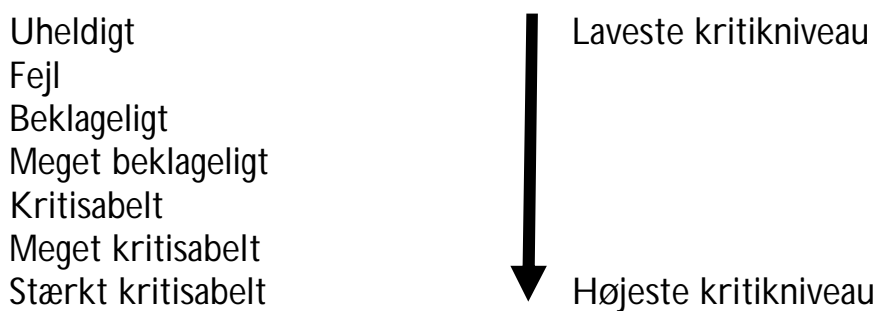
<ul style="list-style-type: none">- anvender I standardbreve?- henvender I jer mundtligt/telefonisk eller skriftligt til den pågældende forvaltningsenhed?- indhenter I et samtykke fra den pågældende borger/beboer, som sagen vedrører?	

Eventuelle øvrige bemærkninger:

BILAG

BORGERRÅDGIVERENS KRITIKSKALA

Borgerrådsgiverens kritikskala

Kritikskalaen spænder fra konstatering af forhold, der ikke er, som de bør være, uden at nogen konkret bebrejdes herfor (uheldigt) over kritik af forhold, der er mere eller mindre almindeligt forekommende i offentlig forvaltning, men ikke bør forekomme og til kritik af helt utilstedelige og uacceptable forhold (stærkt kritisabelt). Konstatninger af, at noget er uheldigt, registreres ikke som en egentlig kritik i Borgerrådsgiverens statistik.

Det bemærkes, at Borgerrådsgiveren ud over ovennævnte kritikskala naturligvis supplerende kan uddybe og kvalificere sin kritik i almindeligt sprog.

RETSKILDER OG ØVRIGT BEDØMMELSESGRUNDLAG

FORVALTNINGSLOVEN, LOVBKENDTGØRELSE NR. 1365 AF 7. DECEMBER 2007.

JUSTITSMINISTERIETS VEJLEDNING TIL FORVALTNINGSLOVEN, NR. 11740 AF 4. DECEMBER 1986.

LOV OM RETSSIKKERHED OG ADMINISTRATION PÅ DET SOCIALE OMRÅDE, LOVBKENDTGØRELSE NR. 1054 AF 7. SEPTEMBER 2010.

OFFENTLIGHEDSLOVEN, LOV OM OFFENTLIGHED I FORVALTNINGEN NR. 572 AF 19. DECEMBER 1985 MED SENERE ÆNDRINGER.

JUSTITSMINISTERIETS VEJLEDNING OM OFFENTLIGHEDSLOVEN, NR. 11687 AF 3. NOVEMBER 1986.

PERSONDATALOVEN, LOV NR. 429 AF 31. MAJ 2000 MED SENERE ÆNDRINGER.

SUNDHEDSLOVEN, LOVBKENDTGØRELSE AF 13. JULI 2010 NR. 913.

UNDERSØGELSE AF TAVSHEDSPLIGT OG VIDERESENDELSE AF OPLYSNINGER I SOCIALFORVALT-
NINGEN

ENDELIG RAPPORT

Redaktion

Borgerrådgiveren

Kontakt

Københavns Kommune
Vester Voldgade 2A
1552 København V

Foto

Borgerrådgiveren

Tryk

Oplag

ISBN

Udgiver

Borgerrådgiveren

KØBENHAVNS KOMMUNE

Borgerrådgiveren

Vester Voldgade 2A

1552 København V

Telefon: 33 66 14 00

Telefax: 33 66 13 90

E-mail: borgerraadgiveren@kk.dk

www.borgerraadgiver.kk.dk